

Pannonhal-

2014/7.évfolyam/4.szám

Tartalom

- 02 **Maradunk**
- 03 **Ausculta**
- 04 **Ora - Főapáti körlevél**
- 06 **Életünk - Nem közmunka**
- 07 **Offline-hétvége,**
- 07 **Vezetőképző konferencia**
- 08 **Vívó edzőtábor és edzőtovábbképzés**
- 09 **Hírnév és emlékezet**
- 10 **Csak tiszta forrásból**
Labora - Vis vitalis
- 12 **Fejlődési pályán**
A gimnázium új mozija
- 13 **Imádság hazánkért a napközi imaórán**
- 14 **Rendes mester - Interjú Iván testvérrel**
- 18 **Rendkívüli tanárok**
Interjú Csanaky Szabolccsal
- 20 **Bencés művek**
Miskolci tagintézményünk
- 22 **Alumni - A hazai pálya előnye**
- 24 **Hic fuit - Interjú Kaposi Andrással**
- 26 **Életünk**
Menekültek Pannónhalmán
- 28 **Szent Márton-díj**
- 29 **Életünk - Interjú Both Miklóssal**
- 30 **Fejlődési pályán - Tetőtéri felújítás**
- 31 **Lege - A liturgia és a természet**
gyógyító ereje

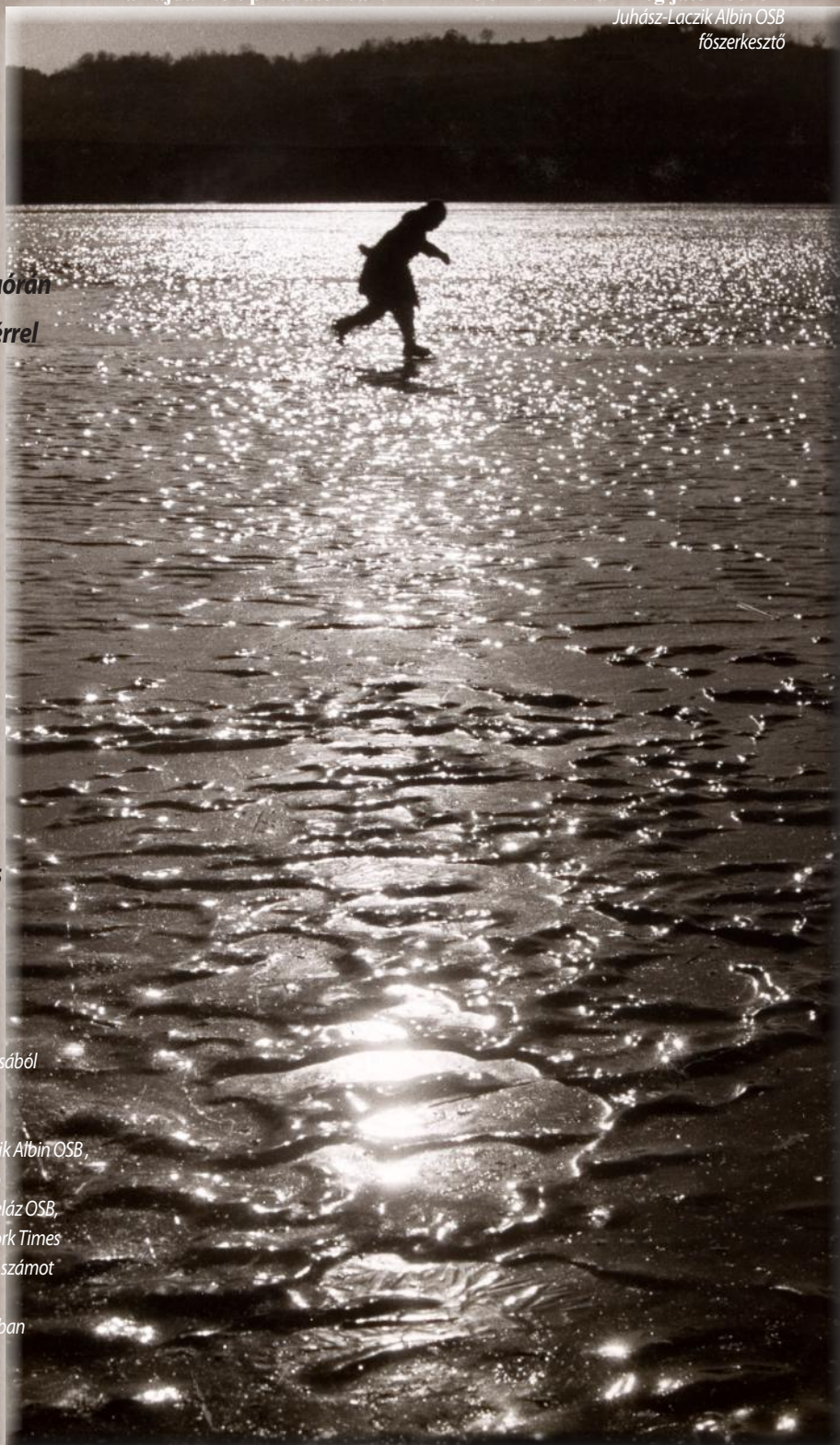
Maradunk

Játék az, amikor örömmel megyünk bele a kihívásba. Gál Geláz atya képein mit számít a hideg, a hó, a jég? Mit számítanak az életnek nem kedvező feltételek? Sport lett belőlük: játék az elmúlás évszakában. S a fényképész éppen ezt a mindent átfórmálni, mindent felülírni képes életörömet ragadta meg azokban a hajdanvolt pillanatokban.

Változunk

Ma is vannak kedvezőtlen feltételek, embert próbáló hidegek, amelyek fagyot hoznak, rövidebb napot és mindent eltemető havat. De a játék sem változott: mégis kimenni a hóra, rámerészkedni a jégre, és gyertyát gyújtani, hogy otthonos legyen a sötét. Bár azt mondják, manapság már nem olyan kemény a tél, maradt még mit felülírunk. Van még játék bőven

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.

a Pannónhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannónhalm, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Andrónyi Tamás, Bencés Fotótár, Gál Geláz OSB,
Horváth Tamás, Knáb András, Lengyel Krisztina, The New York Times
Az újságot László Zoltán tervezte a Pannónhal-MAI. évf. 1. számot
tervező Schmal Károly designja alapján

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5400 példányban
Pannónhalm, 2014

Auscultha

Szent Benedek Regulájában a cenobiták életéről rendelkezik, „akik mindhalálig megmaradnak a monostorban.” A monostorban, ahol ritmusa van az életnek. A ritmust napirend és az esztendő rendje biztosítja, amelyben egymást kiegészítő tevékenységek: imádság, munka és olvasás váltogatják egymást. Hetenként visszatér a 150 zsoltár kimeríthetetlen gazdagsága, visszatérnek a vasárnapok és az esztendő ünnepei. Aki nem „rendeltetésszerűen használja” ezt az életformát, az az ismerős dolgok visszatérésében unalmat talál. De aki igazán átadja magát ennek a rendnek, az egyre inkább felfedezheti, hogy az ismerősben rejtezik a legtöbb igazán új élmény, és a megfelelően tagolt idő biztosítja életünk igazi változatosságát, gazdagodását.

Ilyen módon lehet számunkra egyre gazdagabb minden igazán birtokba vett és kicsomagolt ünnep is. Most éppen az előttünk levő karácsony, amelyik megint visszatér ismerős elemeivel, de nagy, egyre növekvő gazdagságával is.

Ha Isten segítségével az Isten felé tartó ember útját járjuk, megtapasztalhatjuk, hogy nem évenként ismétlődő körbenjárásról van szó. A szertartások ismétlődnek és nem az ünnep. Egy szerpentinén megyünk az Úr hegyére. Első látásra úgy tűnik, hogy ezen a szerpentinén most megint a tavalyi ponton vagyunk, ugyanarra a tájra látunk. De az eltelt esztendőben mások lettünk mi is, és más lett a táj is. És ami a legfontosabb: a szerpentin természetének megfelelően mindent magasabbról láthatunk. Olyan részleteket is láthatunk, amelyek tavaly még nem látszottak. Az út folytatásához fontos részleteket, újabb feladatokat jelentő részleteket, de örömeinket is teljesebbé tevő részleteket. Különös szerpentin ez, a teljesség felé tartó. Vannak néha olyan menetek, amelyek alig látszanak emelkedni. Néha azonban komoly kapaszkodót jelent egy-egy forduló, amelyen szaporábbá válik lélegzetünk. Úgy gondolom, hogy amikor az ember elhagyja gyermekkorá ajándékba kapott karácsonyait és elérkezik az ajándékozható karácsony megteremtésének feladatához, ilyen meredekebb szakaszok következnek.

Mindegyikünk életében elérkezik az idő, amikor kinek-kinek sorsa szerint, hirtelen, vagy lassan megerősödő felismeréssel kibontakozik előttünk a saját karácsony megteremtésének feladata. Azé a karácsony, amelyik éppen azzal lesz egyre teljesebben a miénk, hogy ajándékozható lesz azoknak, akik valamilyen okból még nem tudtak saját karácsonyt teremteni. Fontos felismernünk és elfogadnunk ezt a feladatot. Nélküle ugyanis eltűnnek gyermekkorunk karácsonyai, nem épülnek be felnőtt életünkbe és nagyon szegények leszünk.

Az idei karácsonyon is azt kérjük a bennünket megajándékozó Istentől, hogy sokszor adjon nekünk ilyen emelkedő szakaszokat. Olyanokat, amelyeket elvállalva felismerhetjük, hogy nem unalmas ismétlődésekből áll életünk, mert az ismétlődések az emelkedés eszközei. Hogy magasabbra jutva egyre jobban megérthessük, mit jelent számunkra a Nekünk Adatott Fiú. Aki akkor tart igazán velünk – hiszen éppen azért jött –, amikor igazán emelkedő szakaszokhoz érkezünk.

Ora

Körlevél 2014 Advent I. vasárnapjára a Pannonhalmi Területi Apátság Egyházközségeinek

Szeretett Testvéreim! A mai nappal ismét új Advent köszöntött ránk. Az Úrjövet ideje nemcsak az új egyházi év kezdete, hanem vágyaink szerint az újrakezdés ideje is. Az örök Isten időben eljött hozzánk, és most is eljön hozzánk, és mindig újra meghív bennünket. Hitünket, figyelmünket és készségünket kell felajánlanunk, hogy Ő lehessen életünk öröme és teljessége.

A beköszönő Advent kínált alkalmat Ferenc pápánknak, hogy az egyetemes egyháznak meghirdesse a Szerzetesség Évét. A Szentatya nyomában ezt teszem magam is, mint a helyi egyház előljárója, amikor a Pannonhalmi Főapátság és a Pannonhalmi Területi Apátság egyházközségei számára meghirdetem a Szerzetesség Évét.

Kedves Testvéreim, érdemes Ferenc pápánk szándékát mélyebben is megismerni! A Szentatya meghívja az Egyházat, hogy egy éven át szentelje figyelmét, imáját, a Krisztust-követő élet sajátos útjára, a szerzetességre. Legyen a családról szóló rendkívüli szinódus utáni év – 2014 novemberétől 2016 februárjáig – a megszentelt élet, a szerzetesség éve! Ez valóban meghívás és egyúttal felhívás is, hogy törekedjünk megérteni és újra felfedezni, hogy a családok, az emberi kapcsolatok törekénységének korában, az önazonosság válsága és az önérvényesítés, valamint a fogyasztói szemlélet eluralkodása idején miként ajándék az, hogy vannak olyanok, akik életüket tartós hűségben Krisztusnak szentelik, és követik Őt, aki élte azt, amit imádkozott: „Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek!”

A rendalapítók és a szerzetesi hagyomány vonzásában élő szerzetesek arra törekszenek, hogy megmutassák testvéreiknek és embertársaiknak az osztatlan szív szabadságát, azaz hogy nem lemondanak a szeretetről, a családról, hanem tudatosan elfogadják a meghívást, hogy Istennek éljenek, hogy családjuk Isten népe legyen, otthonuk pedig az egyházi közösség. Példát mutathatnak arra, hogy a szeretet szabadságával legyőzhető a fogyasztói társadalom sodrása, és az önként vállalt egyszerű életforma életre szólóan lehetővé teszi, hogy az ínséget szenvedők és kitaszítottak mellé álljanak. Ugyanebben a szabadságukban készségesen együtt akarják a jót, a közjót szolgálni a sikerközpontú és önérvényesítést hirdető világban. Meghívásuk erejében életre szólóan elkötelezett hűséggel munkálkodnak Isten Országáért, testvéreik örök üdvösségéért, és azért hogy életük vallomás legyen: „Hiszem a holtak föltámadását és az örök életet.”

Ferenc pápa szeretné, ha felfedeznénk mindannyian, hogy miként ajándék a megszentelt élet az Egyház számára, milyen feladatot és felelősséget jelent is ez. A szerzetesekben pedig minden törekénységük, megkísérthezőségük ellenére ébredjen bátorság, új erő, hogy felismerjék: ők Isten rendkívüli szeretetének hordozói és jelei. Éppen a vágyakozásban, az Istenre irányultságban, isten-szomjúságban való hűségük vállalásával utalnak az örök életre, a mennyek országára, amely mindannyiunk eljövendő élete, hazánk, ahol már „nem nősülnek és férjhez sem mennek, hanem Isten lesz minden, mindenben”. (Mk 12,25 és 1Kor 15,28)

A szerzetesség életstílusa a keresztény misztérium végső feladatára emlékeztet. Olyan korban élünk, amikor sokakban uralkodik a bizonytalanság, hiányoznak a távoli jövőbe mutató tervek, amikor törekény a remény. Homályos a jövő, mert világunkban „eltűnni látszanak Isten nyomai” (VC 85). A szerzeteséletnek indíttatásától fogva állandó végső célja, Istenre mutató irányultsága van: arról tanúskodik a történelemben, hogy egyszer minden remény végérvényesen céljához ér.

Kimondatlanul is azt az egyháztörténeti tapasztalatot tudatosítja bennünk a Szentatya, hogy az Isten iránt elkötelezett élet erőt és lendületet ad az Egyház megújulásához. A „Krisztus szeretetének semmit elébe nem helyező” szerzetesség az Egyház minden tagját ösztönzi, hogy lankadatlanul teljesítse keresztény hivatását. Mivel pedig Isten népének itt nincs maradandó hazája és az eljövendőt keresi, a szerzetesi állapot, amely követőit jobban fölzsabadítja a földi gondoktól, jobban kinyilvánítja minden hívő előtt az eljövendő Isten Országát. A szerzetesség örök példa a keresztény ember adventi életstílusára. Megtapasztaltuk Isten üdvösségét, de még reménységben várjuk annak beteljesedését.

Szeretett Testvéreim! Szívből kívánom nektek, hogy a ma kezdődő Advent legyen a hitnek, a figyelemnek az időszaka, amikor mi bencés szerzetesek is szeretnénk megújulni vállalt életformánkban, hogy Istent és Benneteket még odaadóbb szeretettel szolgálhassunk. Kérlek Benneteket is, Testvéreim, imádkozzatok értünk, szerzetesekért, hogy ezt meg is tudjuk tenni.

Így jussunk el Karácsony szent ünnepére, és legyen az Mindnyájatok számára az öröm, a béke és a gyógyulás forrása!

Asztrik főapát

Életünk

Nem közmunka

A folyosón, a szünetekben egyre-másra lépnek oda hozzám a fiúk, és érdeklődnek, mikor lehet közmunkázni? (Micsoda szorgalom!) Sajnos vissza kell utasítanom a fiatalembereket, mert az Iskolai Közösségi Szolgálat (IKSZ) nem azonos a közmunkával. Ez az önkéntes munka nem alkalmas telefonkiváltásra, vagy csínytevések levezeklésére. Arra szolgál, hogy az érettségire készülő fiatalokban szociális kompetenciákat fejlesszen, azon keresztül, hogy közösségért végzett feladatokat vállalnak, és megismerik az önkéntesség kultúráját. Aktív és felelősségteljes gondolkodásra, tervezésre sarkalló tanulási lehetőség ez a diákok számára.

Önkéntes? Hogyan lehet egy program önkéntes, ha a teljesítése kötelező? Egyrészt a közös jó érdekében végzik, másrészt anyagi ellenszolgáltatást nem kapnak a diákok. Szabadon választhatnak, hogy az iskola szervezésében felkínált projektekbe kapcsolódnak be, vagy külső befogadó intézménnyel társulva teljesítik a szükséges 50 óra közösségi szolgálatot. A program a 2014/2015-ös tanévben mintegy 220 diákot érint. 16 projektet szerveztünk meg a 9 – 11. évfolyamok számára. Mindenki saját erejéhez, érdeklődési köréhez, szabadidejéhez mérten kötelezheti el magát.

Nagyon örülünk annak a ténynek, hogy az idei évtől együttműködhetünk a pannonhalmi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, aminek köszönhetően Lengyel Tamásné intézményvezető és elkötelezett munkatársai mellett bekapcsolódhatunk Pannonhalmi város rászorulóinak a megsegítésébe. A valós igényekre válaszolva diákjaink korrepetálják a Családsegítő Központba járó városi gyerekeket, idős emberekhez járnak beszélgetni, az őszi-téli időszakban fát vágni, szükség esetén havat lapátolni. Segítenek az adományként érkező ruhákat és játékokat rendbe tenni, karácsony előtt pedig a rászoruló és a nagycsaládok ajándécsomagjainak összeállításában és célba juttatásában is közreműködnek.

Szépen halad a pannonhalmi Kistemplom felújítása is, reményeink szerint a diákok egy része a környezetrendezési munkálatokból is kiveszi majd a részét.

A korábbi évekhez hasonlóan a bakonybéli Szent Mauriciusz monostor téli tüzelőjét is bencés diákok fogják bepakolni. Ez a vállalkozás évek óta igazi közösségépítő tevékenység, és nagy segítség a kis létszámú közösségnek.

Mivel a Főapátság kiterjedt intézmény, bőven találunk magunknak lehetőséget, hogy lépéseket tegyünk a tevékeny szeretet, a közösségépítés, vagy környezetünk szebbé tétele

felé is. A főapátsági idők otthonában kis műsorokkal, közös ünnepléssel szeretnénk segíteni a jelenlétünkön a biztosítani az előttünk járó generációkat; a felkészültebb felsőbb évesek segí-

tenek a 7. és 8. osztályos lemaradó diáktársaiknak hátrányuk leküzdésében. Van, aki az ebédlői rendre felügyel, mások az iskolai ünnepek és rendezvények fotó- és videóanyagát készítik el, és teszik közzé. Segítünk az Arborétumban és a Főkönyvtárban. Zöldprogramokat valósítunk meg a környezetvédelem és a környezettudatos életvitel népszerűsítése és fenntartása érdekében, és rendbe rakjuk vagy felújítjuk azokat a dolgokat az épületen belül, melyhez elsősorban nem szakértelem, hanem sok dolgos kéz szükséges.

A diákok örömmel válogattak a sokféle lehetőség közül, némelyeknek már a kilencedik vagy tizedik év végén összejtött a szükséges 50 órnyi igazolás. A tanárok is lelkesek. Iskolánkban 15 pedagógus foglalkozik az Iskolai Közösségi Szolgálat megvalósításával, és nem felkérésre, hanem önkéntesen, kreatívan és sok munkát vállalva teszik ezt. Számukra sem kötelező egyik vagy másik projekt mellett lehorgonyozni, így mindenki saját vérmérséklete és adottságai szerint választhat, milyen projektnek lesz a kísérője. Sok esetben ők maguk az ötletgazdák is, így a fiúkkal együtt tervezik és valósítják meg a közösen vállalt feladatokat.

Az IKSZ tehát (úgy látszik) gyümölcsöket terem. Kezdetben aggódva néztünk a sok plusz feladatra, melyek majd tanárt és diákot egyaránt meg fognak terhelni: sok adminisztráció, számolatlanul elillanó, munkával töltött szabadidő, rakoncátlan diákok, értelmezhetetlen feladatok. Ehelyett kreativitás, önkéntes és nagylelkű bekapcsolódás a szűkebb és tágabb közösség-építésbe. Olyan hidakat építünk, amelyekre évek óta vágytunk, csak nem tudtuk, hova is verjük le a cölöpöket, mennyire feszítsük ki a sodronyokat: mostanra azonban van egy jó gyakorlatunk, amelyet egyre jobban megvalósítva olyat dolgozunk taníthatunk meg a fiainknak, amelyekre eddig csak vágyakoztunk.

Jövőre Szent Márton évet hirdetett a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia. Hisszük, hogy meg tudjuk élni, meg tudjuk majd mutatni diákjainknak is, diákjainkkal is, hogyan szolgál Szent Márton örököséiként az ezeréves apátsági iskola.

Életünk

Offline-hétvége Pannonhalmán

Az offline hétvége célja az volt, hogy a hétköznapi rutinból és rohanásból kiszabadulva egy kicsit megálljunk, és megpróbáljunk Istenhez közelebb kerülni. Ehhez jó kezdet volt, hogy fizikailag is eltávolodtunk mindennapjaink helyszínétől, és megérkeztünk egy nyugodt, csendes helyre, egy erdő mellé. Az offline-lét magától értetődött, teljesen nem szüntünk meg létezni a külvilág számára, de a figyelmünk elszakadt a megszokott problémáinktól.

Megérkezésünk után Imre testvér és Hugó testvér rögtön a szárnyaik vettek minket. Imre vállalta a házigazda szerepét, Hugó pedig a lelki gyakorlatot vezette. Péntek este, a Szent Jakab Ház ebédlőjében vágtunk neki az Úr felé vezető közös utunknak.

Az együtt töltött időt az a nézőpont határozta meg, amely szerint ahhoz, hogy Istenhez közelebb kerülhessünk, előbb saját magunkhoz kell közelebb jutnunk. Ezért lassan elindultunk befelé. Az első feladat mandalafestés volt, ez ki is töltötte az első esténket. Égő mécsesekkel a kezünkben mentünk fel a

kápolnához, majd az ott elmondott esti ima után nyugovóra tértünk.

Szombaton reggeli után felsétáltunk az apátságba, és elfoglaltuk főhadiszállásunkat, a prelatúrát. Újabb rajzos feladatok következtek, ezeket kisebb csoportokban meg is beszéltük. A hangulat úgy kezdett oldódni, ahogy egyre több mindent megtudtunk egymásról. Mindeközben Hugó testvér vezetésével tovább kutattuk saját magunkat, és igyekeztünk ebben egymás segítségére is lenni. Imre testvér pedig mindent megtett, hogy semmiben ne szenvedjünk hiányt.

Délután Hugó elengedte a kezünket. Volt lehetőség gyónásra, illetve lelki beszélgetésre, de a szép őszi időben nyitva állt előttünk az arborétum is. A prelatúrában tea és olvasnivaló várt minket, a bazilikában pedig mélységes csönd. Addigi közös munkánkat egészítette ki ez a személyre szabott délután, amelynek befejezéseként részt vettünk a vespéráson.

Az este már teljesen közvetlen hangulatban telt, egy kevés bor társaságában.

A beszélgetés szabadon gördült erre-arra. Imrétől és Hugótól rengeteg mindent megtudtunk a gimnázium működéséről és a bencés szerzetességről, sőt néhány személyes dologról is. A napot közös imával zártuk.

Vasárnap délelőtt közös programunk volt a szerzetesjelöltekkel és magiszterekkel. Az aznapi evangéliumot dolgoztuk fel Vigan-módszerrel. Ezt követően részt vettünk a konventmisén. Az apátság megtelt a diákokat látogató szülőkkel, és a nyüzsgésben egy pillanatra szem elől tévesztettük egymást, de még egy jó hangulatú ebédre újra összegyűltünk.

Mikor pénteken megérkeztünk Pannonhalmára, a résztvevők közül mindenki legfeljebb egy embert ismert korábbiól, tehát gyakorlatilag idegen voltunk egymás számára. Vasárnap délután, az ebédlőasztalnál ülve már közösséget alkottunk. Hazafelé derű, kipihentség, mélyülő hit formájában már ez a közösség kísért minket.

Limbek Zsófia, résztvevő

Vezetőképző konferencia

„A királyok uralkodnak a népeken, s akiknek hatalom van a kezükben, jötevőknek hívatják magukat. Közöttetek ne így legyen.” (Lk 22:25-26)

A vezetők könnyen esnek abba a hibába, hogy másokat kicsíve tesznek pusztán azért, hogy ők maguk nagyobbak látszódjanak. Mások pedig azért hoznak létre dolgokat, hogy csodálják és tiszteljék őket. A csodáló törpéktől viszont nem lehet komoly teljesítményt elvárni. Ezek a gondolatok is elhangzottak Anselm Grün bencés szerzetestől és teológustól a 2014. november 7-én Pannonhalmán tartott vezetőképző konferencián, ahol a résztvevők tanácsadókkal, vállalati szakemberekkel és bencés szerzetesekkel olyan témákat jártak körül, mint az értékközpontú vezetés (Alois Kauer ügyvezető igazgató előadása), a profitorientált egyházi intézmény dilemmái (Cirill atya előadása), a Főapátságnál dolgozó női vezetők helyzete (Csentericsné Arnold Zsuzsanna tanácsadó és Titusz atya beszélgetése), a bencés spiritualitás a vállalatvezetésben (Anselm Grün OSB előadása), a tehetséggondozás és utódlás (Albin atya előadása) vagy a kiegészítő és feltöltődés (Palotai Gabriella coach és Ákos atya beszélgetése). Legnagyobb sajnálatomra az izgalmas beszélgetések nagy része egymással párhuzamosan futott (jó lett volna többfelé

Életünk

szakadni), és így az eseményről sem tudok átfogó beszámolót adni. Hadd emeljem ki ezért a konferencia egyik visszatérő gondolatát, amely számomra – Hamvas Bélával szólna - fontos „meditációs objektum” volt a rendezvény alatt és után. Szent Benedek Regulája és értelmezései már egy ideje népszerű olvasmányának számítanak az üzleti vezetők körében, s nem véletlenül. Kevés olyan szervezet van a világon, amely a bencés monostorokhoz hasonló „túlélési mutatóval” rendelkezne ekkora történelmi távlatban. Bruno Frey svájci menedzsment-kutató és munkatársai egy 2010-es vizsgálatban például arra jutottak, hogy a Baden-Württembergben, Bajorországban és a német nyelvű Svájcban egykor vagy ma működő 134 bencés kolostor átlagos élettartama 600 év volt, és alig 20 kolostor szűnt meg kifejezetten vezetési és irányítási problémák miatt. Mindez pedig nagyban köszönhető a bencés regulában gyökerező irányítási és kormányzási hagyományoknak, amelyek képessé tették a kolostorokat arra, hogy megtalálják az egyensúlyt az egészséges tradíció (sana traditio) és a jogos fejlődés (legitima progressio) között. Manapság közhelyszámba megy, hogy a világ felgyorsult, folyamatos alkalmazkodásra van szükség. Mindez a vezetőket állandó változtatásra sarkallja, amelyek azonban sokszor

nemcsak öncélúak (amikor csak a változtatás kedvéért változtatunk), hanem elhibázottak is, mert a vezetők a szervezetek vagy emberek megváltoztatására törekszenek az átváltozás elősegítése helyett. Míg az előbbi során valamit azért akarunk átalakítani, mert úgy véljük, nem jó, addig az utóbbi esetben elfogadjuk azt, amik eddig voltunk, s igyekszünk azzá válni (azok maradni), amik eddig is voltunk. Az átváltozás során tehát úgy keresünk új utakat, hogy közben a lényeg mégsem veszik el, s megmaradunk azoknak, akik igazán vagyunk. Miközben a Pannonhalmi Főapátság a magyar egyházi viszonyok között úttörő módon fogott sikeres vállalkozásokba, nem tévesztette szem elől a lényegét, az örömhír hirdetését. Felismerte, hogy egy új korszakban új eszközökre van szükség az emberek megszólításához. A vállalkozások célja sem pusztán az, hogy biztos alapját adják az oktatási és szociális tevékenységnek, hanem működésmódjukkal, vezetési és irányítási megközelítésükkel maguk is fontos közvetítői az értékeknek. Természetesen maga a konferencia is ékes bizonyítéka volt az újíto szellemnek, a világgal való kapcsolatkeresésnek. A 80-100 fős résztvevői létszám azt mutatatta, hogy van érdeklődés és nyitottság a bencés vezetési filozófiára, és a bencésekkel való közös gondolkodásra.

Kováts Gergely Ph '97, Budapesti Corvinus Egyetem, Vezetéstudományi Intézet

Vívó edzőtábor és edzőtovábbképzés

Másfél hónappal ezelőtt, október 17-19 között rendezték az első vívó edzőtábort a katolikus iskolák diákjainak Pannonhalmán. Mintegy ötven diák és tizenöt edző vett részt a három napos programon. A napokban készült el az edzésekről fel-

vett videoklip, amelynek kapcsán ismét felelevenedik bennem az ott töltött három nap emléke.

Nagy izgalommal és kíváncsisággal vártuk ezt a rendezvényt. A pécsi diákjaim azért, mert kihívást éreztek benne, jómagam

pedig szakmai ismeretekkel szerettem volna gazdagodni. A megérkezésünkkel fogadó kedves kis csapat előre vetítette azt a jó hangulatot, amely a három napra is jellemző volt. A Szent Jakab házban voltunk elszállásolva. A tájékoztatóban, kalauzolásban a pannonhalmi diákok nagy segítségünkre voltak.

Gyerekeink szinte az első pillanattól barátságot kötöttek a hazaiakkal, valamint a többi résztvevő iskola diákjaival. A tábor három napja során a csapat együtt mozgott, s az is nagy öröömre szolgált, hogy viselkedésük méltó volt a katolikus iskolák diákjaihoz.

Életünk

A napi két edzés során a három fegyvernem (tőr, kard, párbajtőr) alapjait mélyítették el a vívók. Minden bemelegítést, lábmunkát más-más csapat edzője, tanára tartotta, így a felnőttek is tanulhattak egymástól. Az iskolagyakorlatok során a gyerekek tökéletesíthették a fegyvertechnikát. A haladóknak aszszózási lehetőségük is volt, melynek során egy válogatott párbajtőrözővel

is összemérhették tudásukat. A tizenöt edző számára a Magyar Vívó Szövetség edzőtovábbképzést szervezett, amelynek keretében az iskolai vívásoktatás szakmai háttérébe kaptak elméleti és gyakorlati bevezetést a vívómesterek. A szakmai programok mellett Pannonhalma kulturális értékeivel is megismerkedhettünk. Konrád atya érdekes, élménydús idegenvezetése mindenkit

lenyűgözött. A vasárnapot szentmisevel ünnepeltük. Jó volt látni, hogy a diákok milyen odaadással vettek részt a szertartáson.

Úgy gondolom, hálát adhatunk ezért a rendezvényért, a foglalkozásokon, a beszélgetések során, az utazás alatt érezni lehetett az Úr áldását. Folytatás Esztergomban a nyár elején.

Haraszi Krisztina edző, PTE-PEAC, Pécs

Hírnév és emlékezet

350 éve 1664-ben halt meg Zrínyi Miklós, 44 éves korában. Fiatalon távozott el a történelem színpadáról az égi hazába, mégis megfontolásra méltó örökséget hagyott. Az ELTE Régi Magyar Tanszékének professzora, Orlovsky Géza Hírnév és emlékezet címmel hívott össze egy konferenciát az ELTE-n. November 3-án, hétfőn volt a konferencia, amelyen egyetemisták is részt vehettek. Különösen jó volt látni Bene Sándort, több egyetem kiváló tanárát, akivel együtt tanultam, együtt kezdtük a kutatást Kovács Sándor Ivánnál, a Zrínyi-szeminárium kemény kezű, mégis jóakarátú, meghatározó mesterénél. Az első előadó Hausner Gábor, aki a hadtudomány szemszögéből nézte Zrínyi Tábori tracta című művét, és a későbbre datálásnak (1663) érveit sorolta. Érdekes új verstani megközelítést ajánlott Bognár Péter, aki az olasz költészet hendecasyllabo ritmikájából származtatja Zrínyi versritmusát. A készülő kritikai kiadásról is volt szó, ehhez a témához én is hozzászóltam, jelezve, hogy a kíváncsú szövegtani pontosságot még egy kiadás sem érte el, és rengeteg textológiai feladat vár a kiadókra. Az én előadásom címe és témája Zrínyi Fe-

születre című költeménye volt. A liturgikus himnuszok és Zrínyi himnusza közötti különbségből indultam ki. Kisdi Benedek egri püspök 1651-ben adatta ki a Cantus Catholici című, első katolikus énekeskönyvet, a benne levő énekeknek, himnuszoknak közönsége a liturgia terének résztvevői voltak. Zrínyi azonban az olvasók könyv-terében gondolkodott, és a kötete végén levő himnusz intertextuális viszonyokkal utal vissza a lírai szerelmi költészetére, illetve az eposzban a háromszor lehajló feszülete előtt imádkozó, halálra készülő szigetvári Zrínyire. Ennek a jelenetnek forrása a nagy bencés reformer Giovanni Gualberto (+1073) legendája, aki a vallambrózi bencés kongregáció alapítója. A trentói zsinat szigorú reformjainak egyik példaképe lett, ezért is játszhatták el a nagyszombati diákok a legendáját. Király Erzsébet szerint Zrínyi az itáliai útján láthatta Firenzében a meghajló feszület előtt imádkozó Gualberto Szent János freskóját.

Az első előadás után vártak rám a folyosón és kérdéseket tettek fel Zrínyi halálával kapcsolatban. Igultam, mert nem ismertem a kérdéseket, de a legfontosabbak eszembe jutottak, jó félóra volt a felvétel, ebből csak pár percet vágtak be, és meglepetésemre az indexen Cirill atya fölfedezte és szétküldte a videót. Utolsó mondataim lemaradtak: Zrínyi Péter és Bethlen Miklós igazában győzött, mert elérték, amit akartak: kétséget keltettek a magyarságban Zrínyi Miklós halálának baleset-volta felől. Ez a kétség politikai természetű volt eredendően, és azzá is vált a történelem során.

Életünk

Csak tiszta forrásból

A gimnáziumban ötödik alkalommal került megrendezésre diákjaink klasszikus zenei tematikus koncertje. Az idei évben Bartók Béla művei kerültek középpontba. A tanári fogadónap zárásaként megrendezett hangverseny címe a zeneszerző ars poeticája volt: Bartók az ősi, érintetlen népzenei tartotta mindenek fölötti értéknek, hiszen minden művét áthatja a paraszti kultúra iránti tisztelete.

A műsorban több tételt hallottunk a Gyermekeknek és a Mikrokozmosz című pedagógiai célzatú zongoraművekből, a 44 hegedűduóból, a Román népi táncokból, valamint más darabokból. Külön kiemelem Pál Zsigmond 9.b osztályos diákunk zongorajátékát, aki fölényes technikai és zenei felké-

szültséggel adta elő a szerző 1. rondóját. A műsor aranymet-széspontján hangzott el a Szvit Op. 14., amely Bartók egyik legnagyobb hatásúbb pódiumdarabja. A zongoraművek ügyesen megválasztott csoportjai között részletek hangzottak el Bartók írásából, leveleiből, melyek ugyan megtörték, de nem tördelték szét a műsor ívét.

A jó hangulatú koncertet sok diák, tanár és szülő megtisztelte jelenlétével, ami bizonyítja, hogy ennek a koncertnek helye van a gimnázium gazdag kulturális életében.

Köszönjük a fellépő diákok, a felkészítő tanárok, a hangverseny létrejöttét biztosító technikai személyzet, valamint Kertes Anna tanárnő szervezési munkáját.

Kiss-Szabó Viktória zongoraművész, a gimnázium tanára

Vis vitalis

Víz

A forrás, amelyből a Vis Vitalis ásványvíz származik, Ravazd községben fakad. A forrásról szóló legkorábbi adat Anonymus 1200-as évek elején lejegyzett művében jelenik meg. A hagyomány

szerint a tatárok elől menekülő IV. Béla király ivott a kút vizéből, a helyi lakosság ezért is emlegeti a mai napig Béla király kútjaként. Az, hogy az uralkodó valóban ivott-e a forrásból nem bizonyítható, az azonban tény, hogy egy 1238-ban kelt oklevél említést tesz a településről és annak forrásáról. Az 1237-1239 között készült nagy pannonhalmi birtokösszeírásban szerepel (Albeus-féle

összeírás). Nincs pontosan datálva az oklevél, de minden bizonnyal 1237. okt. 29. és 1239. június 11. között készítette Albeus mester, valószínűleg tehát 1238-ban. A szöveg pedig: „... Sabaria, ubi dicitur natus Sanctus Martinus, et ibi in valle media est fons sacer, qui vocatur caput Pannoniae, qui cum aliis rivulum sub ecclesia Sancti Willibaldi, et vocatur Pannosa...” „Sabaria, mondják, itt született Szent Márton és ott a völgy közepén van a szent forrás, amelyet Pannónia forrásának neveznek és amely más forrásokkal Szent Villebald egyháza alatt patak lesz. Ezt Pannosának (Pándzsának) hívják.” A forrást, amely egyértelműen a Vis

Labora

Vitalis ásványvíz forrása, szent forrásnak nevezi az összeírólevél.

A forrás számos feljegyzés szerint gyógyító hatású, és többen csodák helyszíneként emlegették, a Ravazdra látogató vendégek és a bencés szerzetesek is gyakran keresték fel fürdőkúra céljából. A Vis Vitalis természetes ásványvíz kiváló minősége harmonikus ásványi anyag összetételének köszönhető. Az ásványi anyag tartalom főbb alkotóelemei a következők.

Összes oldott ásványi anyag tartalom: 639 mg/l; Kalcium: 60,4 mg/l; Magnézium: 62,2 mg/l; Hidrogén-karbonát: 475 mg/l; Szulfát: 40 mg/l; Nátrium: 20 mg/l

Palack

A Vis Vitalisban nem csak a tartalom a kincs, hanem a kifinomult formavilág is magában hordozza az elmúlt évszázadok történelmének és szimbólumainak lenyomatát.

Egyedi kivitelezésű, letisztult vonalvezetésű palackja egyszerre idézi meg az autentikus karafok, vizeskancsók és első generációs szikvizes üvegek formáját, így tisztelegve a kiváló feltaláló és oktató Jedlik Ányos emléke előtt, aki találmányával megalapozta a hazai szódavígyártást.

A termék környezettudatos kialakításában jelentős szerepet játszott, hogy meglátogattuk Európa egyik legnagyobb üvegyárárt, ahol szembesültünk a gyártás óriási energiafelhasználási igényével. Továbbkutatva arra jutottunk, hogy a PET újrahasznosítása a jövő. Könnyű súlya a logisztika területén nagy jelentőséggel bír, az újrahasznosítása egyszerűbben megoldható, mint az üvegé, ökológiai lábnyoma kisebb.

Palackozó

A 2012-ben épült látványpalackozó sajátossága, hogy vendégek is látogathatják. Az üzem területén lévő galériás kialakításnak köszönhetően végig kísérhető a palackozás teljes folyamata.

Az épületbe 2013 nyarán telepítették a teljesen automata töltő gépsort. A PET palackokat helyben fújjuk műanyag előformákból, ezt követően a töltő gép megtölti a kész palackokat, majd a palackra rákerülnek az egyedi gyártású kupakok. A címkézés után a terméket egy dobozoló gép kartondobozba rakja, majd a bedobozolt készterméket raklapon szállítjuk a raktárba. A folyamatot a galériáról a palackfűjástól a dobozolásig megtekinthetik a látogatók.

A turisztikai vonzerőt növelendő idén ősszel átadásra került egy helyi termék bemutató pont és ajándékbolt, amely jövő tavasztól üzemel. Az ajándékbolt különlegessége, hogy a látogatók egy kézi töltőgéppel maguk palackozhatják az ásványvizet.

Jövő tavasztól várjuk a látogatókat az ajándékboltban és ezzel egyidejűleg indítjuk a vendégek fogadását a látványpalackozóban. A látogatóknak kerékpárkölcsönzésre is lesz módjuk, s így lehetőséget kapnak a környék bejárására és látványosságainak megtekintésére.

A próbaiüzem és a gépek beállítása közel egy évet vett igénybe. Így idén nyáron kerül piacra a Vis Vitalis ásványvíz kétféle kiszérelésben: 0,4 l és 0,8 l formában, szénsavas és szénsavmentes ki-

vitelben. A következő évben várhatóan 0,6 l-es és 1,2 l-es kiszérelésben is palackozzuk a ravazdi ásványvizet. Az értékesítés Pannonhalmán kezdődött meg, de ősztől már budapesti éttermekben és delikát-üzletekben is kapható az ásványvizünk. Az üzemből aktuálisan hét fő dolgozik, akik többségben helyiek és környékeliek. Jelenleg a palackozó gépsor ötven százalékos teljesítménnyel üzemel, ami 1200 palack/órás termelés jelent. A tervek szerint 2015-ben teljes kapacitással működik majd.

Áldás

A bencés szerzetesközösség és a pannonhalmi vezetők részvételével szeptemberben ünnepélyes keretek között átadásra került a látványpalackozó. A palackozó és a gépsor megtekintése, valamint a közös imádság után Asztrik főapát úr megáldotta a termelő kutat, az üzemet és a benne dolgozókat. Nagyön bízunk benne, hogy az áldásnak is köszönhetően az apátsági termékcsalád egy újabb értékes taggal gyarapodott.

Érsek Roland, a Bencés Ásványvíz Palackozó Kft. ügyvezetője

Fejlődési pályán

A gimnázium új mozija

Miközben az esemény jelentőségéhez arányított, „világraszóló” ünnepséggel birtokba vettük az új tornacsarnokot (kosárcsarnokot), az avatási ünnepséggel egy időben, az elhagyott, „öreg” tornateremben is jelentős esemény történt. Megérkezett az új digitális moziberendezés: Egy BARCO márkájú vetítő és a hozzá tartozó hangrendszer. Amíg az új rendszert telepítettük, az új csarnokból áthallatszottak az ünneplés hangjai. Időben teljesen hézagmentesen foglalta el a megüresedett tornatermet az új mozi. Néhány napig még egy kis együttélésre is sor került. Még használták a tornatermet, amikor a színpad mélyén - pár nap alatt - elkészült egy ideiglenes gépház az új technika fogadására. Az új vetítőernyőt csak akkor tudtuk elkészíteni, amikor a régi termet már testnevelés céljaira nem használták tovább. Szombaton készült el az új - ugyancsak ideiglenes - nézőtér, így a tornacsarnok avatása után egy nappal megtarthattuk az első előadást az új berendezéssel. Ezzel a Gimnázium Mozijának új, régen várt korszaka kezdődött. Mögötte volt már hatvan na-

gyon gazdag esztendő, hiszen a mozi működése együtt kezdődött a gimnáziuméval. Ez alatt a hatvan év alatt különböző technikák és korszakok váltották egymást. A régi diákok szinte mindannyian alapélményként tartják számon a pannonhalmi mozi élményeiket. Fontos hatvan esztendő volt ez, de már évtizedek óta vártuk a térbeli terjeszkedés lehetőségét. A Teleki terem nem volt igazán alkalmas a movizásra. A terem hosszához képest kicsi vászonméret, az alacsonyág miatt látási problémák és levegőtlenység sokat rontottak a filmnézési élményeken. Várakozásunk a költözéssel beteljesedett. Közben jelentős technika váltás is történt. Először megszűnt a 16 mm-es technika (a keskenyfilm). Szerencsére ekkor nekünk már 35 mm-es gépeink voltak. Ezek szolgáltak mostanáig (30 éven keresztül). Tavaly (2013-ban) - szinte egyik napról a másikra - ez a technika is megszűnt, és kizárólagossá vált a digitális mozi. Egy ilyen berendezést csak 15-20 millió Ft-ért tudtunk volna beszerezni és üzembe helyezni. Közvetítéssel megkeresett a Csopaki Kertmozi tulajdonosa: Szitási

Zoltán, nagyon jól képzett informatikus mérnök, hogy komplementer párost alkothatnánk: ő a nyári hónapokban használná a berendezést, mi pedig az iskolaév hónapjaiban. Jónak látszott az ötlet. Ő megvette a gépet, és mi béreljük tőle. Az ő szakértelme jelentős biztonságot is jelent a merőben új mozi technika működtetéséhez.

Fontos ez a váltás. A gép alapvetően digitális mozifilmek (DCI rendszer) vetítésére készült, de bármilyen digitális képet meg tudunk vele jeleníteni. Így korlátlanul és hamar meg tudjuk szerezni az új filmeket. A 35-ös technikánál - a korlátozott számú kópia miatt - sokszor évekig kellett várni a legjobb filmekre, vagy a fővárosi művész mozikban ronggyá vetített példányok már el sem jutottak hozzánk. Az új gép segítségével, nagyon jó minőségben tudunk levetíteni a gyerekeknek nagyon sok régi, de valamilyen digitális hordozón megjelent fontos filmet.

Fontos ez váltás most, amikor szinte minden gyerek (és a felnőttek jelentős része is) 20 másodperces képernyőváltásokkal saját egérmoziját bámulja.

Filmtöredékeket nézegetve, növekvő türelmetlenséggel és növekvő unalommal. Lehetetlenné téve azt, hogy az ember valaha is igazán találkozzék egy filmmel. Különösen is lehetetlenné téve az élményszerű találkozást.

A több mint három méter magas kép (a Teleki vászna 2 méter magas volt), az 5.1-es hangrendszer végre igazi mozi élményhez juttat bennünket.

Szerte a világon nagyon sokan egyfajta öntudatlan függőségben használják infó-kommunikációs eszközeiket. Már türelmük sincsen,

Fejlődési pályán

hogyan hosszabb emberi történeteket kövessenek. Ennek következtében nincs módjuk igazi élményeket szerezni. Nem tudnak a történetek segítségével saját életükre reflektálni. Már a mi diákjaink közül is sokakat beszippantott ez a világ, hiszen ők is ebben a társadalomban élnek. Szeretnénk, ha az új mozi segít-

ségével fel tudnánk szabadítani diákjainkat az egérmozik érzelmet szikkasztó, unalmat termelő rab-ságából. Szeretnénk, hogy minél többen átélhessék azt, amit az öregdiákok – igaz szerényebb technikai körülmények között, de társadalmi körülmények miatt talán nyitottabban – olyan

sokszor átéltek: egy őket megérintő film nézése közben együtt sírni-nevetni 200-300 társukkal.

Pintér Ambrus OSB

Imádság hazánkért a napközi imaórán

Szerzetesközösségünkben hosszú ideje gondolkodunk azon, miként lehetne imádságainkat megnyitni a hozzánk látogató turisták és zarándokok előtt. Az idén tavasszal arra jutottunk, hogy tudatosan meghívjuk a déltájban a monostort audio-guide vezetéssel vagy csoportosan bejáró vendégeket a napközi imaórára. 13:00 órakor, a nap közepén a Regula beosztásának megfelelően megállunk, hogy mintegy tizenöt percre lehetőség szerint kiszakadva a munka forgatagából Istennel töltsünk egy kis időt. Ebben kapcsolódhatnak be a házukban járó vendégek – ki-ki a maga módján. Van, aki megáll a torony alatt, van, aki beül a padba, követi liturgikus gesztusainkat, és van, aki a zsolozsmába is bekapcsolódik. Kimondott vagy kimondatlan kéréseik, tudatos vagy szívük mélyén élő imádságuk összefonódik a zsoltárok szavaival.

Az imaóra megnyitása alkalmat adott közösségünknek arra is, hogy a mai kor nyelvére fordítsuk István királyunk szándékát: *nos per Dei subsidium, ob animae nostrae remedium, pro stabilitate regni nostri ad finem perduximus* – [Szent Márton monostora építését] mi fejeztük be Isten segítségével lelkünk üdvéért és királyságunk megszilárdításáért. Pannonhalmára a kiváltságlevél szándékának megfelelően ezer éve imádkozik hazánk megszilárdításáért és fennállásáért – ez minden nap a konventmisét vezető pap szándéka. Most a megújított déli imaóra alkalmat ad arra, hogy új módon hozzuk Isten elé hazánk jelenét, a körülöttünk élő és hozzánk látogató emberek gondjait és örömeit.

A Breviarium Maurinum, a bencés zsolozsmáskönyv minden napra ad egy szempontot, amely köré az imádságot és a zsoltárokat rendezi. Így adunk hálát Istennek vasárnap Krisztus feltámadásáért, hétfőn Isten irgalmáért; így imádkozunk kedden a szeretetért, szerdán a reményért. Csütörtökön a hit titka, pénteken Jézus szenvedése áll a középpontban. Végül szombaton hálát adunk az előző hétért és a pihenés lehetőségéért. A napközi imaóra rövid kéréseit ezek szerint fogalmaztuk meg. Vasárnap azokért imádkozunk, akik kapcsolatba kerülnek Pannonhalmával: a zarándokokért, turistákért és a plébániákon Krisztus feltámadását ünneplő keresztényekért. Hétfőn a kiszolgáltatott emberekről emlékezünk meg: az elvándorlókról, menekültekről és hajléktalanokról. Kedden azokért kérjük az Urat, akik megtapasztalják az együttélés nehézségeit és kihívásait: hazánk vezetőiért és a politikusokért, a Kárpát-medence népeiért, a hazánkban élő kisebbségekért, köztük a roma közösségekért. Szerda a remény napja: az ifjúságért, a fiatal családokért, a művészekért és értelmiségiekért imádkozunk. Csütörtökön az élet értelmét és célját kereső emberekre gondolunk: a magyarországi keresztény közösségekre, a zsidókra, muszlimokra és buddhistákra, valamint minden istenkereső emberre. Pénteken a környezetünkben élő szenvedő emberekért kérjük az Urat, és azokért, akik a szenvedés enyhítésén fáradoznak. Végül szombaton azokért imádkozunk a napközi imaórában, akikkel Pannonhalmán együtt élünk: monostorunk munkatársaiért, diákjainkért, és a városban élő minden emberért.

Sok-sok szín ez, amelyekből hazánk, embertársaink, az itt élő emberek képe kirajzolódik. És mi, a Szent Márton hegyén élő közösség tagjai nem is tudjuk gazdagságukat kéréseink sokszínűségével Isten elé vinni. Ezért imádságunkat mindig ugyanaz a görög felkiáltás zárja, amelyben bencések, vendégek, turisták és zarándokok egy nyelven egyesítjük szavunkat: *Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison*.

Dejcsics Konrád OSB

Rendes mester

Interjú Iván testvérrel

Kedves Iván! A bencés rend 1802-es visszaállítása óta – az 1945 utáni néhány évtől eltekintve – nem volt jellemző, hogy a bencések csak szerzetestestvérek legyenek. Talán Norbert testvérrel és veled kezdődött újra ez az időszak. Hogyan érelődött meg benned a szerzetesi hivatás, és miként éled meg a pannonhalmi közösségben „testvérségedet”?

A közösségben a „testvér” életformának van előzménye. Ha a 20. századot nézzük, a háború utáni években a rend kísérletet tett a testvér intézmény meghonosítására. A politikai fordulat és más változások miatt ez a kezdeményezés nem járt teljes sikerrel. Ebből a nemzedékből való Szervác testvér. Több évtizednyi szünet után – amely alatt fontos szemléletváltás ment végbe az egyházban –, a politikai rendszerváltás küszöbén fogalmazódott meg az akkori előjárókban és néhány fiatalban, hogy a kizárólagossá vált pap-tanár-szerzetes életpályamodell mellett gazdagítaná a közösséget, ha nem pap tagjai is lennének. A szemléletváltás legfontosabb eleme, hogy a papságra való elhivatottságot kilönlvasztotta a magasabb szintű teológiai és egyéb tanulmányoktól. A legújabb korszak úttörője Anzelm testvér. Ami a saját történetemet illeti:

kezdetől fogva arra szántam magam, hogy elsősorban annak a közösségnek a belső életét szolgáljam, amelyben élek. Leginkább a csendes jelenléttel és szolgálatkészséggel. Ezt nem tartottam összeegyeztethetőnek azokkal a kihívásokkal, amelyek a pap szerzeteseket külső szolgálatra szólítják ki a közösségből. Mostanra árnyalódott bennem ez a különbségtétel. Úgy látom, hogy a szerzetesélet hitelességének alapja egyedül a személyes odaadottság – akár papként, akár testvérként.

Mi, a házban élők és dolgozók, csak azt látjuk, hogy minden működik (jól vagy rosszul), de azt nem, hogy ez milyen vezetői és szervezőmunkát igényel. Hogyan éled meg házgondnoki munkádat?

Tíz éve kaptam megbízást főapát úrtól a főmonostor gondnoki beosztására. Ez idő alatt sok változás történt – szervezeti szinten és személyi kérdésekben is. Néhány fontos terület megtalálta a helyét: a gimnázium önállósodott a karbantartás területén, a kertészet a gyógynövénytermesztéssel saját profilt kapott, átalakult és megerősödött a műszaki osztály, új részleggé fejlődött a takarítás. A Szent Adalbert Otthon irányításában a szakmai vezetés a főszerep, a konyha – személycseréket követően – látványosan jobban teljesít. Tavaly ősztől pedig a humánerőforrás osztály vette kézbe többek között a kiválasztás és elbocsátás folyamatát. Tehát sokat szűkülte az a terület, amelyet közvetlenül irányítanom kell. Minden egység élén önálló szakmai vezető áll, így jelenleg fő feladatom az egyes részleg vezetőivel való törődés, a vezetői készségek kialakítása és csiszolása. Ebben a magamra nézve is fejlesztendő

folyamatban segítség és erőforrás, hogy tíz évvel ezelőtt Szegeden részt vettem egy mentálhigiénés képzésben. Nem csak az önismeretet mélyítette el, hanem a mostani szervezetfejlesztési folyamatunk lépéseihez is municiót adott. A következő időszak fontos feladatának látom, hogy a Regula „házgondnok” fejezetének elveit szem előtt tartva újraértelmezzük a házgondnokság szerepét a változó szervezeti struktúrában.

Szabadidődben érdekes dolgokkal foglalkozol. Mesélnél ezekről?

Hobbiként, nagyon rendszertelenül több mindennel próbálok kiegyensúlyozni és lassítani a mindennapok mókuskerekének túlpörgését. Apai nagyanyámtól még kisdíakként kaptam néhány átmentett régi pénzérmét és bankót: pengőket, filléreket – a legizgalmasabb egy ezüst ötpengős volt, Horthy Miklós képével. Ebből a kezdetből fejlődött – különféle adományozásokból és saját beszerzésből – egy kis gyűjtemény, amellyel néha foglalkozom. Minden földrész képviselteti magát, és – akárcsak a bélyegeknél – mindig fel lehet fedezni valami érdekességet, pl. egy-egy motívum ismételt felbukkanását különböző országokban, korokban és politikai berendezkedésekben. Egyik kedves pénzdarabom egy ezüst poltura I. Lipót arcképével, 1703-as évszámmal. Egy bakonybéli barátom vette észre egy virágágyás szélén a monostor területén. Hogy miként került egykor a földbe, és hogy miként került onnan a felszínre, rejtély.

A népzenevel egyetemista koromban kötöttem barátságot. Mátyás atyától kaptam meghallgatásra a Muzsikás együttes egyik korai lemezét. Teljesen beszippantott a zenéből és a szövegből

Rendes mester

áradó, annál tömörebben ki nem fejezhető gazdag érzelmvilág. Elámultam, hogy egy dallam, néhány egyszerű szó és az előadásmód mennyi mindent előhoz belőlem. Teljesen sajátommá, átélhetővé vált az az emberi élethelyzet, amelyben az ének valamikor megszületett. Együtt mozdultam az egykori „dalszerzővel” és a mai előadóval. A népzene – és tágabban a népi kultúra – szeretete azóta is eleven bennem.

Végül a lovaglást említettem még meg. A családban mindenki lovagolt – kivéve engem. Gyerekként, diákként nem érdekelt túlzottan, pedig lovakkal és a lovassporttal rendszeresen találkoztam. Úgy látszik, hogy a „hiány” dolgozott az évtizedek során, és úgy 10 évvel ezelőtt megfogalmaztam magamnak a lovaglás iránti vágyamat. 8 éve pedig lehetőségem nyílt rá, hogy diákjaink kísérőjeként Bábolnán megismerkedhessem a lovas világgal. Azóta szervezem a lovas oktatást a fiúknak. Főként az első időszakban tökéletes kikapcsolódást jelentett az a heti két óra, amit ezzel tölthettem. Igazi testi, lelki és szellemi felüdülés most is.

Nem tudom, hányan élnek Magyarországon, akik szabadságuk jelentős részét egy erdélyi esztenán töltik. Te közéjük tartozol. Miért jársz oda ilyen gyakran?

Ez a kapcsolat húsz évvel ezelőtt kezdődött, amikor a monostor millenniuma előtt az utolsó nagy felújítási munkák zajlottak Pannonhalmán. Három éven át egy Csíkszentdomokosról és Balánbányáról verbuvált brigád dolgozott nálunk. Amikor első este megláttam egyiküket a bástyán a távolba révedve álldogálni, megszólítottam. Ebből a gesztusból a következő évek során több barátság és szép élmény fakadt. A kapcsolat 6-7 éve vált ismét elevenné, amikor egy nyári kirándulás során diákokkal Csíkban jártunk. Az egykori brigád tagjai közül felkerestem egyiküket, Péter Ernőt, és azóta – ha tehetem – évente náluk töltöm a vakáció egy részét. Hogy miért? Túl azon, amiért sokan járnak Erdélybe – a gyönyörű táj, az ízesen beszélt nyelv, a sok történelmi látnivaló, a befogadó vendégszeretet, a felénk már eltűnt archaikus életforma nyomai –, vágyom arra, hogy magam is kapcsolatot találjak azokkal a rétegeimmel, amelyek őseim és kulturális beágyazottságom révén valahol ott szunnyadnak bennem. Nagyon hálás vagyok házigazdáimnak, amiért engedték, hogy a magam ügyetlen módján részt vegyek a nyári mezei munkában, vagy ősszel a gané szétterítésében. A munka mellett a beszélgetésekben – ahol inkább csak hallgatom és értelmezem a csíki emberek mondatait – részeseivé válhatok küzdelmeiknek, töprengéseiknek és örömeiknek.

Az útinapló megjelenése óta köztudott, hogy kerékpárral elzarándokoltatok Jeruzsálembe. Honnan jött a gondolat e nem mindennapos terv megvalósításához?

Ábel atya 50 éves születésnapjára ajándékként kapta a lehetőséget, hogy Jeruzsálembe zarándokoljon. Ezt hamar átgalmazta a maga igényei szerint, így lett a felkínált repülő, egy hetes kirándulásból kerékpáros és hajós másfél hónapos vándorút. Amikor megszólított, hogy lennék-e társa ebben a vakmerőnek tűnő vállalkozásban, mindjárt igent mondtam. Végül 2012 őszén Gellért atyával együtt hárman indultunk útnak. Vonzott a kaland, a kihívás, hogy ötven felé kibírom-e a nagy fizikai igénybevételt. Egyikünk sem volt ebben bizonyos. Amikor a negyvenedik napon egy alagútból kijutva megpillantottuk a jeruzsálemi óvárost, mindhármunkat felszabadított a megérkezés boldogsága. Megérte leküzdeni az elmúlt hetek csüggedéseit, fáradozásait. Számomra a zarándokút legnagyobb bizonyossága, amely végig kísért bennünket, a Gondviselés valósága. Visszatekintve nehéz elhinni, hogy néhány defekten és a hőség miatti kifáradáson túl épségben, az eredeti időbeosztás szerint haladhattunk előre. Az út során persze nem csak a nehézségekkel kellett szembenéznünk. Rengeteg jó emberi találkozásban, befogadásban, baráti gesztusban lehetett részünk. A Dunát átlépve elhagytuk a nemzeti, nyelvi és vallási „komfortzónánkat”. Nem tudtuk, mi fog bennünket körülvenni, mit várhatunk az idegenektől. Megerősítő tapasztalat volt, hogy a Balkánon és Izraelben is a felekezeti, vallási és kulturális hovatartozástól függetlenül mindenütt baráti módon, elfogadóan, sőt érdeklődéssel fordultak hozzánk. Zarándoklatunkkal szerettünk volna hozzátenni valamit a vallási megbékélés lassú folyamatához. Végül meg kell említeni az otthon maradtok megtartó, hordozó szerepét. Éreztük, hogy rendtársaink, hozzátartozóink, barátaink végig követnek bennünket imádságaikkal, aggódásukkal és néha tevékeny segítségükkel.

az interjút Dénesi Tamás készítette

Rendkívüli tanárok

Interjú Csanaki Szabolccsal

Kedves Szabolcs, már régóta tanítasz biológiát és testnevelést. Iskolánk első Pedagógus II besorolású kollégája leszel januártól. Honnan jött indíttatásod, hogy ezt a hivatást válaszd?

Édesapám vadászott, és én gyakran elkísértem egy-egy éjszakába nyúló vaddisznólesre, vagy hétvégi csoportos fácán-, vagy nyúl vadászatra. Valószínű, hogy ezek hatására döntöttem úgy, hogy erdész leszek. Az erdészeti tanulmányok után nem is volt kétséges, hogy az egyetemen a biológia szakot választom. A másik szakom a testnevelés, talán még egyértelműbb és meghatározóbb volt. Hatévesen kezdtem sportolni, kezdetben úsztam, majd futottam, szertornáztam és végül kajakosként fejeztem be a versenyzést. Sajnos volt néhány komolyabb sérülésem, amit utólag nem bánok, hiszen a kényszerű pihenőm alatt, néhány Testnevelési Egyetemre készülőknek segítettem a felvételire való felkészülésben. Ekkor jöttem rá, hogy igazából tanítani szeretnék.

Hat évvel ezelőtt kezdtlél el Pannonhalmán tanítani. Mi volt a legnehezebb az elején nálunk?

Visszagondolva nehéznek semmit nem éreztem, sőt bizonyos szempontból nyugodtabb is lett az életem, amikor Pannonhalmára jöttem tanítani. Nagy feladat volt az első évemben a gimnázium átépítése, ami a biológikumot is érintette. Ki kellett pakolni a teljes szertárat, majd az egészet az új helyre visszaköltöztetni. Ebben az évben sokszor voltam gondban, hogy mit hogyan szemléltessek. Aztán végül minden a helyére került, nekem pedig lehetőségem nyílt arra,

hogy a szertár teljes anyagát megismerhessem.

Iskolánknak melyik hagyománya lett a legkedvesebb számodra?

Nem tudok igazán egyet sem kedvenként kiemelni, hiszen az év során nincs is talán olyan hét, hogy ne lenne valami értékes program. Sajnos sokkal több olyan rendezvény van, amin részt szeretnék venni, de a család mellől Győrből kijárva, csak ritkán tudom megtenni. Azért néhányat megemlítek. A Szent Márton hét és a farsang minél több programján igyekszem ott lenni. Néhányszor sikerül egy-egy péntek esti előadásra is visszajönnöm. Eddig minden évben ott voltam a juniálison, sőt tavaly a tornászaimmal új programként bemutatót tartottunk. Lelki élményként sokat jelentenek a közös szentmisék.

Keresztény családapaként miben látod a bencés rend munkáját, küldetését?

Szerencsésnek tartom magam, mert születésemtől kezdve kapcsolatom van a bencés renddel. Szülőfalum és mostani lakóhelyem is a Pannonhalmi Területi Apátságához tartozik. Bencés atya keresztelt, mellette ministráltam, tőle tanultam a hittant. Ezek a gyermekkori élmények egész életre meghatározók. Ezért tartom fontosnak, hogy családommal aktívan vegyünk részt az egyházközségünk életében. A bencés szerzetesek testvéri közösségben élnek, ezt a közösséget terjesztik ki környezetükre is. A plébániák élő közösségei, mind egy-egy bencés atya közösség formáló szellemiségét tükrözik. A Pannonhalmán végzett diákok nem csak a

megszerzett tudást, hanem lelkiiséget is hazaviszik, és családjukba is továbbadják.

Az új tornacsarnokban a „te sportágnak”, a szertornának is külön szertára lett. Hogyan lett a szertorna a szenvedélyed?

Ahogy azt már korábban említettem, több sportágnak mondjuk úgy kipróbáltam. Úszni a szüleim vittek el, de ez nem sokáig tartott, mert az akkori közlekedési feltételek nem tették lehetővé a mindennapos edzésre járást. Az atlétikára kiválasztottak, s mivel elég jól futottam igazolt versenyző lettem. Középiskolába kerülve ismét kiválasztottak, de akkor tornaedzésekre küldtek. Elég ügyesnek bizonyultam, mert első évesként tagja lettem az iskolai csaptnak. Akkor egy helyezéssel maradtunk le az országos döntőről. Itt ismerkedtem meg a győri tornászokkal, akikkel aztán évekig együtt edzettem. Az edzéseken, edzőtáborokban, versenyeken eltöltött idő alatt komoly barátságok szövődtek. A torna nagy fegyelmet és sok időt igénylő sport. Gyakran több száz sikertelen próbálkozás után áll össze egy mozdulat. Nekem akkoriban

pont azért tetszett. A főiskolai évek alatt tornaedzőként dolgoztam. Amikor Pannonhalmára kerültem, egy kicsit furcsa volt, hogy nem tanítok testnevelést, ezért nagyon megörültem, amikor felmerült a lehetősége, hogy esetleg tarthatnék tornaedzéseket. Azóta folyamatosan van egy kisebb nagyobb csapat, akik lelkesen gyakorolnak.

Kik választják ezt a sportot a diákok közül? Kiknek ajánlanád és kiket beszélnél le róla?

Az edzésre járok összetétele teljesen változó. Vannak, akik már korábban is tornáztak, de van olyan is, aki csak lejön, megnézi az edzést, aztán kedvet kap, hogy ő is kipróbálja. Járnak olyanok is, akik testnevelés érettségire, illetve felvételire készülnek. Le senkit nem beszélnék, hiszen nem versenysportra készülünk. Mindenki a saját képességeinek megfelelő elemeket, sajátítja el. Ugyanúgy lehet örülni egy jól sikerült bukfcencnek, mint egy szaltónak. A torna maga válogat. Akikben nincs elég kitartás, gyors sikerre vágnak, azok elég hamar elmaradnak az edzésekről.

Rendszeresen vizsgáztatsz emelt szintű biológia érettségén, elismert

szakértője vagy ennek a tantárgynak. Melyek a biológia oktatásának legnagyobb kihívásai a magyar iskolarendszerben?

A nem kötelező érettségi tárgyak közül biológiából tesznek legtöbbször emelt szintű érettségit. Ennek az lehet az oka, hogy biológiai végzettséggel viszonylag sok szakirányba lehet elhelyezkedni. A biológia nagyon összetett tudomány, ráadásul egyes területei igen gyorsan fejlődnek, hogy csak egyet említsek

példaként, genetika. Úgy gondolom ez egy komoly kihívás. Kérdés, hogy mi az, amit be kell venni az oktatásba új ismeretként, de az is kérdés, hogy akkor mi maradjon ki. Jelenleg azt látom, hogy csak bővül az ismeretanyag, miközben az óraszám csökken. Ráadásul a kompetencia alapú oktatásnak az lenne a lényege, hogy a gyakorlatban is használható tudást adjon. A gyakorlati oktatásra, kísérletekre, terepi munkára végképp nincs idő. Ezért tartok biológia szakkört, hogy legalább a faktosoknak egy kis plusz gyakorlati időt tudjak nyerni.

Bár a mostani felvételi rendszerben legrangosabb verseny, az OKTV pont a leendő orvostanhallgatóknak nem hoz többletpontot, mégis hagyományosan sokan indulnak és szép eredmények születnek. Mivel lehet ma motiválni a fiatalokat, hogy versenyezzenek?

Pannonhalmán a versenyeken való indulásnak is hagyománya van. Nagyon nem kell motiválni. Természetesen a fontosabb versenyeken való indulásra bíztatom a diákokat. Most dolgozunk éppen azon, hogy felkerüljön a falra egy

hirdetőtábla, ahol a kémia és biológia versenyek tudnivalói állandóan láthatóak lesznek. Motivációként azt szoktam még említeni, hogy a versenyre való felkészülés egy nagyon jó tanulási lehetőség, és az OKTV feladatok nagyon hasonlítanak az érettségi feladatokra. Vagyis igazából azzal is az érettségire készülünk.

Ma igen gyakran hallunk a pedagógus életpályáról. Most nem ennek a jogszabályi részére kérdezek rá. Hogyan látod egy pannonthalmi tanár életpályáját itt, a főapátság keretei között?

Tapasztalatom szerint a főapátság, mint munkáltató igyekszik mindent megtenni azért, hogy az itt dolgozó pedagógusok a legjobb feltételek között végezhessék munkájukat. Biztosítva vannak a korszerű oktatástechnikai eszközök, rendszerek a szakmai továbbképzések. Jól működnek a tantárgyi munkaközösségek. A szakmai kérdéseken túl fontos a nyugodt munkahelyi légkör, amelynek egyik alapja a kollégák közötti baráti kapcsolat. Ennek kialakulását segítik a különböző tanári, illetve családos kötetlen együttlételek. Számomra alapvető fontosságú a mindennapokban megélt lelki élmény. Tanárként állandóan érzem a szakmai elismerést, az erkölcsi és anyagi megbecsülést. Ezeket együttvéve szerintem jó pannonthalmi tanárnak lenni.

Szaktanárként iskolánk stratégiaalkotásában, jövőtervezésében is részt veszel. Szerinted milyen irányba kell tovább vinnünk Pannonhalmát?

Azt gondolom, hogy túl sok változtatásra nincs szükség, hiszen az iskola eredményei országosan elismertek. Persze a jót is lehet még jobban csinálni, ezen dolgozunk a jövőtervezésben.

az interjút Juhász-Laczik Albin OSB készítette

Bencés művek

Miskolci tagintézményünk

Küldetésünk

Általános vélemény, hogy az egyházi iskolák az 1990-es újraindulás után nevelési eredményeikkel bizonyítottak. Sokszor érte azonban őket az a vád, hogy elitképzést folytatnak. Tény, hogy amikor kevés egyházi iskola működött, nagyon sokan szerettek volna bekerülni oda, felvételiztetés volt, ezért szükségszerűen elitképző középiskolákká váltak.

A Pannonhalmi Főapátság öt évvel ezelőtt döntött úgy, iskolát alapít a kevésbé tehetséges diákok számára is, hogy a keresztény értékrendet minél szélesebb körben kapaszkodóként nyújthassa a mai világ értékválságával küszködő családjai felé. Jézus mondja: „Nem az egészségesnek van szüksége orvosra, hanem a betegnek.” (Mk 2,17).

Ebből a felismerésből kiindulva jött létre a Szent Benedek Gimnázium és Szakképző Iskola Miskolci Tagintézménye 2009. szeptember 01-jén azzal a céllal, hogy felkarolja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat, és emellett segítse a roma pasztorációt. A vasgyár régi irodaházában kaptunk helyet, ott tudtunk elindulni. Mivel ez nem iskolának épült, kezdettől fogva kerestük annak lehetőségét, hogy valódi iskolaépületbe költözhessünk. Ez a város jóvoltából 2012 nyarán megtörtént, amikor a Kabar utcában megürült egy nekünk megfelelő méretű iskolaépület.

Tagintézményünkben elsősorban nappali munkarendben folytatunk szakiskolai és szakközépiskolai képzést. Célunk, hogy megtaláljuk a minden emberben benne rejlő értéket, így a felzárkóztatás és a tehetséggondozás egyaránt fontos számunkra.

Intézményünk igyekszik konzekvens erkölcsi normákat betartani és betartatni; tudatosítva, hogy a szabadság nem azt jelenti, hogy azt csinálunk, amit akarunk, hanem belső rendet, ésszerű cselekvést és köteleességteljesítést. Ezek elérésében nem hatástalanok azok az elcsendesedést elősegítő napok, lelkigyakorlatok, melyek mind az iskolában tanító tanárok, mind diákjaink szemléletének formálását segítik.

Iskolánk Szent Benedek szavaira épít, akinek regulája harmóniát teremt a munka és az imádság között. Innen származik a bencésektől kapott jelmondatunk: „Ora et labora!”, azaz „Imádkozzál és dolgozzál”. Hatalmas küldetést jelent ez számunkra, hiszen két olyan terület jelenik meg jelmondatunkban, melynek egyikét sem ismeri diákjaink jelentős része.

Fiatal iskolaként ezt a másfélezer éves alapgondolatot és az egész bencés szellemiséget magunkénak érezzük, mindennapjainkra iránymutatónak tartjuk. A több mint ezer éve Magyarországon lévő Bencés Rend, ami az alapot adta indulásunkhoz, mindig fontosnak tartotta az oktatást és nevelést. E kettő nem válhat el egymástól. Ilyen óriási hagyományokkal a hátunk mögött van reményünk azt hinni, hogy egyre többekhez juthat el becsületes, keresztény értékek szerint élő és dolgozó szakember, akiknek a bencés lelkiiség segít megélni mindennapjait az értékekre sokszor keveset adó világban.

A másokért tenni és élni akaró ember a krisztusi ember. Az evangéliumi életforma, a krisztusi ember nem idejétmúlt, hanem éppen szelídsege és lelki mélysége által lehet sokak számára az isteni béke, boldogság és öröm forrása. Így válik

érthetővé iskolánk nevelésének fő gondolata: *Pax et Gaudium – Béke és Öröm.*

Tanulóink sorsára rányomja bélyegét a szegénység, szociálisan és mentálisan is veszélyeztetettek. A szülők többnyire munkanélküliek, sok az egyszülős család. Életükből hiányzik a rendszeresség. Értékrendjük kialakulatlan, hiányzik az együttműködési készség. Gondot jelent a szülőkkel való együttműködés, partneri viszonyt nehéz kialakítani velük. A család helyett alapvető szocializációs feladatokat kell átvállalnunk.

A tanulók tanulási, beilleszkedési, alkalmazkodási és koncentrációs nehézségekkel küzde-

Bencés művek

nek. Szinte minden diákra jellemző az alacsony önértékelés, az alulmotiváltság, illetve a felelősségvállalási és kooperációs készség hiánya.

Jelenünk, jövőnk

Az iskola alapítása óta arra törekszünk, hogy olyan erkölcsi és szellemi bázist hozzunk létre Miskolcon, ahol a vallásos világnézet egyfajta kapaszkodót, támaszt jelent a hozzánk jelentkező diákok számára. Ez a szemlélet motivált minket azon az úton, hogy tudatosan, több irányban építsük fel kínálatunkat: gimnáziumi, szakközépiskolai és szakiskolai képzéseket indítsunk.

Iskolánk második éve működik saját épületben. Tornateremmel nem rendelkezünk, a szomszédos szakközépiskolától béreljük.

Jól felszerelt egészségügyi demonstrációs teremben, tanboltban tartjuk az elméletigényes gyakorlati órákat. Igényesen, korszerűen felszerelt informatika szaktanteremmel rendelkezünk.

A szakképzésekhez szükséges eszközökkel, felszerelésekkel rendelkezünk.

Az alapfokú oktatás 8. osztályára épülő képzéseink:

- Szakközépiskola: a 9-12. évfolyamon elméleti és gyakorlati oktatás folyik az ágazati szakképzési kerettanterv szerint, az alábbi szakágazatokban: szociális, egészségügy, vendéglátóipar, rendezés;

- Szakiskola: a 8. évfolyamra épülő 3 éves képzések: szociális gondozó és ápoló, hegesztő, eladó, szakács, pincér, cukrász, pék, festő és tapétázó;

Érettségire épülő 1-2 éves OKJ-s képzéseink:

- Szociális szakág - szociális asszisztens, szociális szakgondozó, gyógypedagógiai segítő munkatárs
- Egészségügy szakág - egészségügyi asszisztens, gyógy- és sportmasszőr, fogászati asszisztens, gyakorló ápoló
- Vendéglátóipar szakág - vendéglátás szervező, vendéglős
- Gépészet szakág - mechatronikai technikus.

Az oktató munka mellett fontosnak tartjuk a nevelési tevékenységet is. Minden pedagógus és - nyugodtan mondhatjuk - az iskola minden dolgozója odafigyel, szeretettel „hajol le” minden egyes gyermekhez. Ifjúságvédelmi felelőseink a fogadóórák mellett szoros kapcsolatot tartanak a tanulókkal, szüleikkel, családsegítőikkel, nevelési tanácsadóval.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóinknak „igazi diákéletet” biztosítsunk. Már hagyományosnak mondhatjuk a tanév során megrendezésre kerülő szabadidős programokat (DÖK-nap, farsang, „Ez az a nap”, osztálykirándulások, stb.).

Tehetésegebb tanulóink sikerrel vesznek részt városi, megyei rendezvényeken, sport- és tanulmányi versenyeken.

Iskolai életünkben kiemelt helyet kap a lelki gondozás - két hittanórai oktatásban részesülnek tanulóink órarendbe építve - lelki gyakorlatokat, imaórákat tartunk diákoknak, pedagógusoknak egyaránt. Tanévenként 4-5 alkalommal veszünk részt egyházi

rendezvényeken, programokban.

Fontosnak tartjuk az együttműködést, a külső

kapcsolattartást a hasonló gondokkal küzdő intézményekkel.

Kapcsolatot tartunk az érintett települések és Miskolc város plébániáival, különösen a szomszédságunkban lévő Vasgyári Plébániával. Együttműködünk a Miskolci Egyetemen, Görögkatolikus Roma Szakkollégiumban tanuló roma fiatalokkal. Meghívunk helyes értékrenddel bíró, körülményeikhez képest is igyekvő, szép eredményeket elért roma diákokat.

Tagintézményünk 2013-ban az Új Széchenyi Terv Társadalmi Megújulás Operatív Program Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása keretében a TÁMOP 3.3.10A-12-2013-0020 számú pályázaton hátrányos helyzetű gyermekek továbbtanulásának erősítésére 50 millió forint vissza nem térítendő európai uniós támogatásban részesült.

Tapasztalat

Fél évtizedes összegző tapasztalatunk, hogy a Pannonhalmi Főapátság helyesen ismerte fel: Miskolcon szükség van a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felkarolására, arra, hogy lehetőségük legyen az általános iskola befejezése után az oktatási rendszerben maradni, és érettségit, piacképes szakmát kapni.

A nálunk végzett tanulóink és szüleik visszajelzései erőt és hitet adnak mindnyájunknak ahhoz, hogy a megkezdett úton tovább kell haladnunk.

Intézményünk dolgozói igazi missziós munkát végeznek, amiért minden tiszteletet és elismerést megérdemelnek.

Komáromi Móric, marketing- és projektvezető

Alumni

A hazai pálya előnye

Kosárba

Mikulás másnapján, december 7-én felavattuk, öregek, a tornacsarnokot. Édes öregek. Nem nekünk épült már, de mi is beletettük a magunkét. 18 csapat volt itt, majdnem folyamatos a lánc: 1969B, 1971B, Komáromi bencések, 1973AB, 1980AB, 1983 + Merkbau, 1985AB, 1986AB, 1987AB, 1990A, 1993AB, 1994A, 1994B, 1995B, 1996A, 2000AB, 2002AB, 2006 AB, mintegy 120 kosaras. Idegenként a hazai pályán.

Rend

Szabályos, fehérvónás, vadonatúj lábbeliben játszom. Szürke zónában büfészünk. Mai fiúk kenik a zsíros kenyeret. Lekenik. Először megsértődöm, amikor egy diák (apja fia) figyelmeztet a rendre. Aztán örülök, végül is igaza van, biztonságban van a pálya.

Nevek

Otmár, Flóris, Anzelm, Valér, Lukács, Elród, Titusz – csupa nem evilági, lehetetlen név, amely itt ismerősen cseng mégis. Mintha természetes volna. Dugó, Csőrike, Oroszlán, Kacs, Borda, Gida, Eddy, Tomszi, Zolika, Pika, Tika – régi arcok, ismerős nevek, mind itt termelődtek. A régi nagyok, velük találkozni még különösebb, mint az évfolyambeliekkel. Hogy dobja a tempót! Még mindig hogy pocizik! Állatorvos vagy? Tatabányán laksz? Mester, hol lakol?

Kupagyőztes

Seniorban a Komáromi bencések ellen az 1983 + Merkbau viszi el a kupát. Ők tudták a legtöbbet a pályáról. Majorban a közepe csap össze: az 1990A győz nyugodt stílusban a hozzájuk legközelebbi öregekkel (1987AB) szemben. Elsősők a nagy negyedikesek ellen. A két széle játszik egész pályán Junior kategóriában. Az 1994B-t a 2006AB győzi le a döntőben. Fotózkodunk, gratulálunk. Ez a legjobb, ahogy egymásra mosolygunk. Mintha természetes volna.

Senior

1. 1983 + Merkbau
2. Komáromi bencések
3. 1973AB
4. 1969AB
5. 1980AB
6. 1971B

Major

- 1.1990A
- 2.1987AB
- 3.1985AB
- 4.1993AB
- 5.1995AB
- 6.1986AB

Junior

- 1.2006AB
- 2.1994B
- 3.1996A
- 4.2002AB
- 5.1994A
- 6.2000AB

IX. jótékonysági Bencés Bál

2015. január 31.

LARUS ÉTTEREM ÉS RENDEZVÉNYKÖZPONT

1124 Budapest, Csörsz utca 18/B

A bál rendi fővédnöke: Várszegi Asztrik OSB

A bál világi fővédnöke: Habsburg György

A bál háziasszonya: Szabó Borbála

Belépő: 10.000 Ft

*A Bál jótékonysági célja a Pannonhalmi Ösztöndíj
Program szociális alapjának támogatása.*

~ www.bencesbal.hu ~

Szuffla

Min múlik? Nemcsak a kor számít, nem is csak a minőség, a tudás. Elvileg ugyanúgy kosarazunk, csupa aranycsapat. A mennyiség, a létszám viszont meghatározó paraméter. Kétpercenként cserélni vagy tizenhat percet egybe nyomni – nem mindegy. Fáradtan megyünk vacsorázni, ez is szokatlan látvány. Nem húsvéti, de nem is diákközönség, húsz-harminc évvel elcsúszott idő. Aztán gyertyagyújtás, Milánóban ekkor nyit a Scala – Fide-lióval. Ambrus napja van ma. Ünnepe.

Adatbázis

Tehát még egyszer: állatorvos vagy? Tatabányán laksz? Tovább bővítenénk a címlistát, nem mindenki tudott például az Alumni-kupáról. Egyrészt lépjete be az Alumniba! Másrészt kérjük az osztálytitkárokat, hogy küldjék el friss címlistáikat a Pannonhal-MA terjesztéséhez: barcza@osb.hu, vagy ha nagyon nincs internet, postán: Barcza István, 9090 Pannonhorma, Vár 1. Megkérünk két Alumni-elnökségi tagot, hogy frissítsék az eddigi címeinket. Torbágyi Tibor (1963A), Szentirmay István (1970B) fogják feldolgozni az adatokat, pontosítás miatt ők fognak jelentkezni. Kérjük, legyetek készségesek, segítsétek nekik!

Bencés Bál

Erről se maradjatok le! Tavaly debütált az új stáb. Ami jó volt, megtartjuk, amin javítani kell és tudunk, azt javítjuk. A zenekar marad, a tánctér nő. Átköltö-zünk, hát, Budára, a Larus Rendezvény-terembe. Jó hely, előkelő vidék. Asztrik főapát úron kívül Habsburg György védnökösködik. Király lesz a bál! Ő is bencés öregdiák, Vidor atya még taní-

totta. Szabó Borbála lesz a háziasszony, itt kezdte a pályát a gimnáziumban a családjával. Gyertek, foglaljatok helyet, osztályasztalt!

Szociális

Tehetséges, de nem tehetős. A jótékonysági cél ezeknek a diákjainknak a támogatása a Pannonhalmi Ösztöndíj Program szociális alapján keresztül. Alapelve, senki ne maradjon ki anyagi okok miatt. Négy-hat év szociális háló. Szünetekben persze máshova utaznak a fiúk. Bahamák, Rácegrespuszta.

Kapitalista

Tehetős és felelős. Kellemeset a hasznossal. A jegy nem fedezi a kiadást, alá van kalibrálva. Nem vagy még egy kilométer. Hogy senki ne maradjon ki a bálból sem anyagi okok miatt, marad 10 000 Ft a jegyár! Szükség van magán-adományokra a bálhoz, hogy maradjon a tanulásra is. Nincs többé tornacsarnok – ha tudod, támogasd anyagilag a bált! Vegyél több jegyet, adj bele amennyit tudsz! A tombola is jól jön, azt is szívesen fogadjuk. Kezdődjék a tánc!

Barcza István Ph '87, igazgatóhelyettes

Hic fuit

Aki kérdez... Molnár György Ph '78

Interjú Kaposi Andrással

Kedves András! Negyven éve, 1974-ben kezdtük a gimnáziumi tanulmányainkat. Honnan és milyen környezetből jöttél, kik segítettek azokban az egyházi iskolákkal szemben ellenséges időkben, hogy eljuthass Pannonhalmára?

A Pannonhalmához legközelebbi Duna menti hajós faluban, Gönyűn nőttem fel. Magyaránarunk, Söveges Dávid atya egyszer felolvasta, hogy Kazinczy Ferenc az első gőzhajóval Gönyűig utazott, és onnan lovaskocsival ment tovább Szent Márton hegyére. Őseim hajósok és a megálló hajók személyzetét kiszolgáló kereskedők voltak. Házunk a fő utca és a Kikötő utca sarkán áll. Ministránsként nagyon jó kapcsolatban voltam a káplánunkkal, Németh László atyával. Egy alkalommal két bencés növendék unokatestvére, Tamás és Barnabás biciklivel meglátogatták az atyát, és engem is a plébánián találtak folyóirat-olvasás közben. Szüleimnek javasolták, hogy Pannonhalmára adjanak. A felvételi beszélgetéskor már a jókedvű, nyüzsgő diákok közé akartam tartozni, és nagyon megörültem a karácsony előtt érkező értesítőnek. Jó példa volt, hogy a korábbi káplán, Galavits József és a körzeti orvosunk, Kovács Sándor szintén pannonhalmi diákok voltak. Ministráns társammal, Sörös Jencivel együtt kezdtük a gimnáziumot, és a két évvel fiatalabb öcsém is hamarosan követett.

Tanáraink döntő többsége még bencés volt, világiak akkor kezdtek megjelenni a gimnáziumban. Kik voltak fejlődésedre meghatározó hatással, és milyen közösségi események formáltak?

Az első évben osztályfőnökünk, Lukács atya még zeneakadémista volt, esténként Valér atya nézett be az osztályterembe, és beszélgetést kezdeményezett az ott levőkkel. Többen vártuk, hogy megjelenjen, és megtudjuk a véleményét a világ dolgairól. Elsőtől élveztem Dávid atya magyaróráit, másodiktól a fizika törvényszerűségeire való figyelemfelhívást, amely Antal atya módszere volt. Már ekkor megértettük az egyetemen később bizonyított tételt, mely szerint ha valakitől befolyásmentes választ akarunk kapni, akkor halkan kell tőle kérdezni (Kubo formula). Harmadiktól kezdődtek Elemér atya biblikus antropológia hittanórái, illetve sok különleges németóra, amit az akkor Győrből Pannonhalmára helyezett Asztrik atya tartott az „a” és „b” osztály németeseiből összevont csoportnak. Tőle érkezett hozzám egy fontos goethei gondolat: Mások jó tulajdonságaival szemben nincs más ellenszer, csak a szeretet. Nyáron a Szigetközt kerültük meg kenuval. Mivel csónakszállítási költség nem volt, ketten ültünk egy kenuban. (Kivéve azt, amiben Asztrik atya evezett, mivel győri diákok is jöttek és ketten feltétlenül vele akartak egy csónakban lenni.) Az én csónakom legénysége viszont az első nap estére visszadta a lapátot, és hazament. A helyzet úgy oldódott meg, hogy Asztrik atya átült az üresen maradt helyre. Ma sem tudom felmérni, hogy mekkora ajándékot kaptam.

A nagyobb diákokkal együtt élveztük az esti alkalmi Pink Floyd, Frank Zappa lemezhallgatásokat a zeneteremben. Részt vettünk a meghívott előadókkal való beszélgetéseken, hallgattuk Bor-

szos Miklóst, Sántha Ferencet, Kósa Ferencet és Balczó Andrást, remek filmeket néztünk néha a rendezővel együtt. Kitüntetett időszak volt a nagybőjti lelkigyakorlat. Ámulva figyeltük másodikosként Balás Bélát és harmadikban Jelenits Istvánt. A végzősök felvették magnóra a közel nyolcórás elmélkedéssorozatot. Csillag Kristóf osztálytársunk legépelte, és tárgymutatót készített hozzá, ezt néha még ma is használom.

Gimnáziumi éveid alatt építésznek készültél, végül az ELTE fizikus szakán találkoztunk ismét, és még évekig laktunk egy kollégiumi szobában. Mi volt a váltás oka?

Az érettségi évében nem sikerült elég jól a felvételim, a következőben viszont igen. Ezt a – később kiderült – ajándék évet egy örökölt kis lakásban műszaki rajzolóként, illetve újságkihordóként Győrben töltöttem. Hétvégeken motorbiciklimmel Gönyűre is hazajártam, de még inkább Pannonhalmára. A bencés növendékek akkori főnökével, Asztrik atyával abban egyeztünk meg, hogy ha fizikus szakra járok, akkor könnyen lehet belőlem matematikát és fizikát oktató tanár, és ha a hivatásom egyértelműsödik, akkor ezt hasznosíthatom bencés szerzetesként is. Ismeretlen ok miatt nem vittek el előfelvételis katonának, így egykori társaimmal együtt kezddhetem az ELTE-n a fizikus szakot.

Az egyetem mellett reneszánsz személyiségként bölcsészeti, teológiai előadássorozatokra is jártál, és legendás volt vonzódásod a költészet iránt. Tanév végén folyóméterben számoltuk az abban az évben beszerzett köteteidet. A gimnázium-

Aki válaszol... Kaposi András Ph '78

ban zongoráztál. Megmaradt-e a sokoldalú érdeklődésed, és a művészetek iránti szereteted?

Király Laci osztálytársunk kulturális mindegyikének titulált, ma már talán változóbb vagyok. Egy saját nyomtatású verses füzet (mostanában leginkább Pilinszky „Szálkák”-ja) gyakorlatilag mindig nálam van. Feleségem magyartanárként az osztályától többször kapott mai szerzőktől novelláskötetet, regényeket, amelyeket többnyire csak én olvastam el. Dávid atya mondta, hogy a magyartanár az oktatott, kipróbált irodalmat olvassa újra, a modern szerzőkről a matek-fizika szakos Ambrus atyát kérdezzük.

Feleségeddel, Annával még egyetemi hallgatóként házasodtatok össze.

Mit tudnál tanácsolni saját történetek alapján az elköteleződéstől félő fiataloknak?

Anna harmadévet, én pedig az ötödévet kezdtem, amikor - több mint 31 éve - összeházasodtunk. Kalandra vágytam, de a Jelenits atya emlegetett lelkigyakorlata óta tudtam, hogy az igazi kaland a hűség kalandja. Közel két év udvarlás alatt megért bennem, hogy erre együtt vállalkozhatunk.

Abszolút rekorderek lehettek, az egy családból Pannonhalmára jár(t)ó diákok számában. Egy lányod és hét fiad van. Szerencsésnek érzed-e magad, hogy élő kapcsolatod van Pannonhalmával fiaidat látogatva?

Rekorderségről nem tudok. Lányomtól viszont már többször kaptam szemrehányást, hogy neki nem biztosítottunk olyan iskolát, mint amit a fiúk kaptak. Öten érettségiztek eddig Pannonhalmán, és most szeptemberben kezdte a hetedik osztályt Jeromos. A legkisebb legény egyelőre nem készül, pedig jö-

vőre kezdhetne. Talán csak a négyosztályosba fog felvételizni. Vagy marad az anyja szoknyája mellett.

A SOTE Biofizikai Intézetében tanítasz magyarul, angolul és németül. Idéznék egy diákvéleményt: „Az egyetlen emberként viselkedő tanár az egész intézetben!” Segít-e a nagycsalád, hogy megtaláld a hangot a fiatalokkal?

A „mark my professor”-on lehet elég furcsa véleményeket találni.

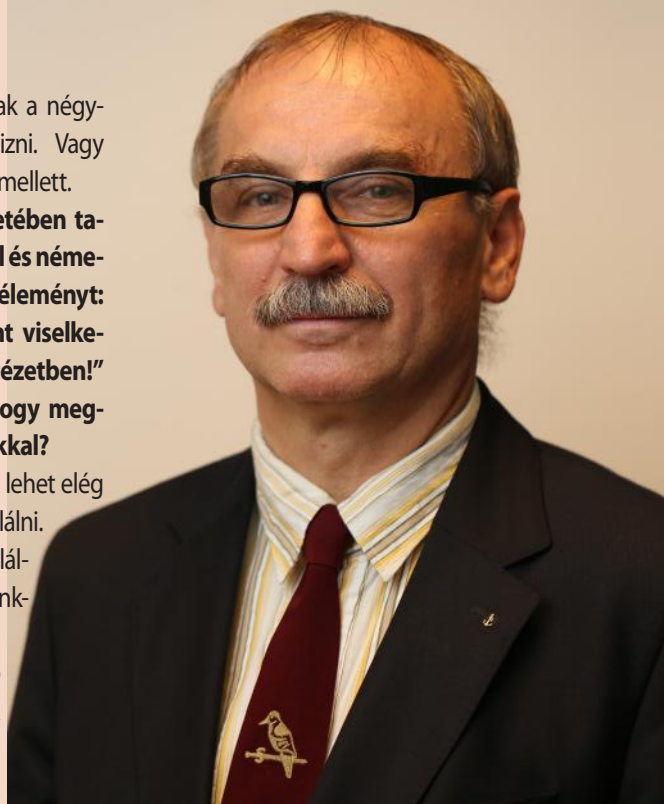
Talán a bejegyző nem találkozott mással az intézetünk-ből, mert szerencsére csak emberként viselkedő kollégáink vannak, köztük persze olyan is, aki kemény ember. Egy másik

vélemény ugyanott rólam: „követhetetlen, érthetetlen, zavart a magyarázata”. Mindenesetre a saját gyermekekkel való szót értés segít a hallgatókkal való szót értésben.

Tanítás mellett igazgatóhelyettese is vagy a Biofizikai Intézetnek. Gimnáziumi éveidben példátlan rendszerező képességed szimbólumai voltak a dobozaid, amelyekben mindent azonnal megtaláltál. Segíti-e ez a képességed egy nagy intézet igazgatásában való közreműködésed?

Azt gondolom, hogy igen. Pár éve karácsonykor kollégák kisorsoltuk, hogy ki kit ajándékoz meg. Ekkor kaptam egy márvány tojást a következő felszólítással: ezt fűzzed le, ha tudod. Néha a családom tagjai lázonganak a polcok, dobozok és gyűrkönyvek „uralma” ellen.

A munka és nagycsalád mellett az egyházközségekben is számtalan feladatot vállaltok, s kikapcsolódásként táncbába jártok. Honnan van ennyi energiátok?

Az egyházközségben a feleségem aktívabb, a moldvai táncbába járásban pedig inkább én. Egy német bencés naptárban találtam a következő Szent Ágoston-„intelmet”, melyet erősen megszívleltem: „Ember, tanulj táncolni, mert különben majd nem tudnak mihez kezdeni veled az angyalok a mennyben.”

Néhány éve csak akkor érzem jól magam, ha hetente legalább egyszer három-négy órát táncolok. Viszek magammal több tartalék inget és törülközőt is a bőrtalpú cipő mellé. Ha nincs tánc, akkor reggel jó négy kilométeres futással kezdem a napot. Közben minden családtagomért elimádkozom egy Miatyánkot és egy Üdvözlégyet. Tavasszal tervezem megnövelni a távot, addigra már megszületik a negyedik unokám is, rájuk külön is kell gondolni. Mostanában a futásra még sötétben kerül sor. De a szerzetesek pannonhalmi imádsága is sötétben indul. Érttem is imádkoznak, erről bizonyoságom van.

Életünk

Menekültek Pannonhalmán

Szent Márton 2014

A Pannonhalmi Főapátság belső életét követők számára már jól ismert lehet a Pannonhalmi Bencés Gimnázium, Egyházzenei Szakközépiskola és Kollégium Szent Márton heti rendezvénysorozata, amely a fázó koldust fél köpenyével betakaró Tours-i Szent Márton tettének állít emléket. A kérdés minden évben ugyanaz: Szent Márton jelenünkben vajon milyen elesett réteget karolna fel, kiknek nyújtana segítséget?

A 2014. évi tematikus hét a hazájukat elhagyni kényszerülő menekültek témája köré szerveződött. Ők álltak az ilyenkor megszokott filmvetítések és előadások középpontjában, és az idei adománygyűjtés eredménye is a vámoszabadi menekülteket befogadó tábor gyermekeinek téli ruháztatására, valamint tanulási lehetőségeik javítására lett felajánlva. „Idegen voltam, és befogadtatok” (Mt 25,35), szölt a rendezvény mottója.

Szokatlan módon az idei Márton-nap (november 11.) keddre esett, emiatt az évek óta bejáratott, hétvégében kulminálódó szokásos programtervet is át kellett alakítani, alkalmazkodva a rendkívüli időbeosztáshoz. Ezért a programok már egy héttel korábban, november 5-én, szerdán megkezdődtek a tematikus filmvetítésekkel: Ambrus atya filmklubja Marjane Satrapi felnőtteknek szóló grafikus memoárjából, a Persepolisből készült animációs filmmel nyitotta meg a hetet. Az európai képregény egyik legjelentősebb önéletrajzi ihletésű alkotásának tartott mű egy fiatal perzsa lány életén keresztül mutatja be a forradalmi Irán átalakuló világát. A lány végül politikai okokból kénytelen volt elhagyni hazáját, hogy Európában próbálja meg folytatni az életét.

A csütörtök és péntek a téma további előkészítésének, megalapozásának jegyében telt. Előbb kiállítás nyílt az iskola galériájában „Menekültek a Bibliában” címmel, majd péntek este Kovács Gyula, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal igazgatója tartott előadást. Az Idegenek közöttünk – menekültek, menedékjog Magyarországon című előadás tisztázott néhány a menekült-témával kapcsolatos alapvető kérdést, eloszlatva ezzel számos elterjedt, de téves információt a menekültekről.

A szombati napon két további filmmel hangolódhattak rá a diákok a témára. A Felsőbb parancs című magyar dokumentumfilm Magyarország déli határátkelőhelyeinek világát mutatta be több nézőpontból. Egyrészt ott vannak a helyi rendészeti szervek, akik igyekeznek elfogni az illegális határátkelőket, másrészt megismerhetjük a túloldalon lapuló, elkeseredett menekültek

léthelyzetét is. A két fél próbál túljárni a másik eszén, láthatjuk, amint menekültek egy csoportja az átjutást tervezi, és azt is, amikor a polgárőrség a rendőrséggel karöltve lecsap egy csapat menekülőre. Nem szépen megkoreografált akciójelenet ez, hanem az éjszakai megfigyelő kamerák által rögzített, letaglózóan valódi rajtaütés: egymástól megkülönböztethetetlen fekete pálcikaemberek ütnek rajta a szerteszét futó fekete pálcikaembereken az éjzöld háttér előtt. A film feszült hangulatán csak két dolog enyhít. Egyrészt az élet majdnem minden helyzetében megbúvó fanyar, hétköznapi humor, másrészt egy lelkipásztor, valódi szent mártoni alak, aki a törvény szürkeárnyékában mozogva igyekszik segíteni a bajbajutott menekülteken. Este a Fordulópont című nagy költségvetésű játékfilmet láthattuk, amely végletekig kiélezett szituációból indít: egy vitorlásverseny résztvevője hajóján egy menekült potyautasra akad. A férfi az együttérzés és saját önös vágyai között találja magát: nem akaródzik neki élete lehetőségéről, az első helyezésről egy menekült miatt lemaradni. Hétfőn aztán ideiglenesen leállt az oktatás, elkezdődtek a diákszervezésű programok és megindult a kedd estig tartó nyüzsgés. Valóságos karneváli hangulat bontakozott ki.

Életünk

Kóstolhattunk arab és japán ételeket, átélhettük egy illegális határátkelő helyzetét, kedvünkre kávézhattunk, és ha kedvünk szottyant, megnézhattuk kedvenc tanáraink tudáspróbáját. Az érdeklődők betekintést nyerhettek Főapát úr rezidenciájának részleteibe ugyanúgy, mint az apátság harangjainak történetébe. Este újra az előadásoké a főszerep, a díszteremben három menekült család beszélt röviden helyzetükről. Az iráni családot a feleség és gyermeke elleni támadások úztél el hazulról, a nigériai pár keresztény hitük miatt volt ténytelen menekülni egy radikális félkatonai szervezet elől, a koszovóiak pedig a kisfiú elmondása szerint életveszélyes fenyegetéseket kaptak. A diákok részéről sok-sok bátor kérdés merült fel, amelyekre őszinte válaszok érkeztek.

A rendezvényt koncert zárta, ehhez kötődött az idei Szent Márton hét legfontosabb újítása is. Nem külsős zenekar lépett fel ugyanis, hanem egy az iskola diákjaiból, tanáraiból és zenélni tudó menekültekből toborzott csapat. Persze nem rögtönzött előadást hallhattunk, hiszen a fellépők szombat óta folyamatosan próbáltak. De ahhoz, hogy mindezt jobban megértsük, menjünk egy kicsit vissza az időben, a kulisszák mögé.

A Márton-hét tervezésekor jutott az eszünkbe, hogy milyen jó lenne, ha a menekülteket nemcsak mint idegeneket ismerhetnék meg a diákok, hanem közösen létre is hozhatnának velük valami értékeset.

Szerencsére személyesen is ismerem Both Miklóst, aki egyrészt kiváló, elismert zenész (Fonogram-díjas, Budai-díjas zeneszerző, előadóművész, a Napra együttes énekese, gitárosa, zeneszerzője), másrészt a Mediawave Nemzetközi Film és Zenei Együttműködés során már vezetett zenei műhelyfoglalkozást zenélni tudó menekültekkel. Mivel iskolánkban nagyszerű improvizatív zenei szakkör működik, így adta magát az ötlet ezek kombinálására.

Megkeresésünkre Both Miklós nagy lelkesedéssel, ingyen el is vállalta a műhelyfoglalkozások irányítását. Szombaton érkezett a menekült énekesek társaságában: Talal diákkorú szír fiú, aki azért kényszerült elmenekülni hazájából, mert bátyját megölték, mivel zenélt. Mr. Martin és Benson prédikátorok, akik kereszténységük miatt voltak kénytelenek elhagyni Nigériát.

A zenei próbák szinte azonnal megkezdődtek, a tizenhárom érdeklődő diák Both Miklós irányításával a rövid rendelkezésre álló idő ellenére három, a menekültek dallamvilága által inspirált szerzeményt is összeállított a próbák során. A fiatal szír fiú szomorkás, zenei hajlításokban otthonosan mozgó hangja a kígyóbűvölőjéhez hasonlatosan delejező hatású volt, a nigériai testvérpár önfeledt színpadi jelenléte pedig meglehetősen ragadósnak bizonyult. Mindezt mi sem bizonyíthatja jobban, mint hogy a nyílt próbáknak egyre nagyobb volt az állandó közönsége, a diákok élvezettel szemlélték és hallgatták a zenei összeérés egyébként meglehetősen repetitív folyamatát. De ugorjunk vissza, azaz előre a koncerthez! A főpróbán a menekült énekesek idegesek voltak, folyamatosan csúszkált a hangjuk, de nagyon jól szólt mindhárom elkészült dal, a diákok már lelkesedésből játszottak. Az esti koncert sikere végül akkora volt, hogy a zenekar minden dalt újra eljátszott, a hallgatóság pedig másodszorra már felállva-ugrálva énekelte végig a produkciót. Menekült és diák zenészek egyaránt nagyon meghatódtak, jogosan érezték értékesnek magukat. Ismét csak igaznak bizonyult egy közhely: a zene nyelvén olyanok is megérthetik egymást, akik nem beszélnek közös nyelveket. Ennél személyesebb, pozitívabb módját el sem tudnám képzelni a menekültséggel való megismerkedésnek.

Hartyándi Mátys, prefektus

Életünk

Szent Márton-díj

A Pannonhalmi Főapátság a Herendi Porcelánmanufaktúrával és a Bábolna Nemzeti Ménesbirtokkal együtt idén immár tizennegyedik alkalommal rendezte meg a Szent Márton Napot. A rendezvényre a bazilikában került sor november 14-én. Asztrik főapát úr köszöntőjében így adta meg az ünnep alaphangját: „Amikor szorongva és aggódva nézzük a világ helyi háborúit, sokak elégedetlenségét, szegénységét és kiszolgáltatottságát, *örültség semmit sem tennünk, ha mindent nem is tehetünk*. Az ünnepben létünk dimenziói nyílnak meg előttünk, adnak támpontot, és reményt magunknak, általunk környezetünknek és így sokaknak. A reménykedők tudnak ünnepelni, mert küzdelmes életük is telve van halhatatlan reménnyel.”

Ezt követően a Liszt Ferenc Kamarazenekar Schubert d-moll vonósnygyes „A halál és a leánya” zenekari változatának hangversenyét hallgathatta meg a közélet és a gazdaság képviselőiből álló közönség, majd Orosz Atanáz görögkatolikus püspök szolt Szent Márton életpéldájáról.

A program keretében került átadásra a Szent Márton Díj, amelyet az alapító okirat szerint az a kiemelkedő személy kaphat meg, aki tevékenységével jelentősen hozzájárult a Pannon térség, s egyben nemzeti örökségünk és kulturális értékeink megismertetéséhez és megőrzéséhez. Az elmúlt években Nemeskürty István, Pungor Ernő, Nagy Gáspár, Kukorelli István, Mádl Ferenc, Szokolay Sándor, Sebestyén Márta, Melocco Miklós, posztumusz Gál Tibor, Tringer László, Sólyom László, Ittész János, Thész Gabriella és Rieger Tibor vehette át a díjat, idén pedig Andrásfalvy

Bertalan néprajztudós-nak ítelték oda az alapítók.

Asztrik főapát úr így méltatta a díjazottat:

Andrásfalvy Bertalan 1931 november 17-én született a „Civitas

Fidelissima”, a leghűségesebb városban, Sopronban, és az ottani Szent Asztrik Bencés gimnázium tanulója volt. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán végzett előbb román-magyar, majd muzeológia-néprajz szakon. Kecskeméten 1965-ben üzemmérnöki diplomát szerzett. 1985-ig a pécsi Janus Pannonius Múzeum néprajzi osztályvezetője volt. Ezután 1989-ig az MTA Néprajzi Kutatócsoportja főmunkatársaként, majd osztályvezetőjeként dolgozott. 1989 és 1990 között Janus Pannonius Tudományegyetem (JPTE) docenseként néprajzot tanított, a tanszék megszervezése az ő feladata volt. 1993 és 2001 között a JPTE egyetemi tanára volt, 2001-ben került nyugdíjba.

Az 1990-es országgyűlési választáson egyéni jelöltként bejutott az Országgyűlésbe. 1990-ben kinevezték a rendszerváltás utáni első művelődési és közoktatási miniszterre az Antall-kormányban. Ezt a posztot 1993-ig töltötte be.

A néprajzos Andrásfalvy Bertalan munkásságának összefoglaló gondolata talán az lehet, hogy ő a néphagyományt egy nemzedékek hosszú sora által kiformált tapasztalat-gyűjteménynek tekinti, amiből a ma embere is ismereteket, példát, erőt meríthet. Példát a közösségteremtésre, a harmonikus együttélés kialakítására a termé-

szettel, embertársainkkal és Istennel, érzelmeink kezelésére, a szülőföld-élmény kialakítására, az elkötelezett felelősségvállalásra.

Andrásfalvy Bertalan fontosnak tartotta mindig a hagyományos családi együttélési keretek kutatását és bemutatását. Hiszen a család a hagyományos, keresztény értékrend megtanulásának, megélésének, a kultúra nemzedékről nemzedékre való átadásának legfontosabb színtere. Nem önmagában, hanem a családra épülő tágabb közösségi kapcsolatrendszeren is keresztül. Ezek nélkül elképzelhetetlen lett volna a család léte, fennmaradása, működése a hagyományos társadalomban.

Andrásfalvy Bertalan Sopron szabad királyi város szellemi hagyományával szívében életművét, kutatásait a tudomány eszközével a Dunántúl, egy egész nép, a Kárpát-medence szellemi öröksége és művelődése szolgálatába állította. Családja, a műveltség, egy nép holtak hitt kultúrájának megismeretetésével sokakat tanított és tanít az életre. Személyes példájával pedig minderről meggyőző tanúságot is tett.

Méltó a Szent Márton-díjra és Isten éltesse őt közeli születésnapja okán is!

Várszegi Asztrik OSB, főapát

Életünk

Interjú Both Miklóssal

Both Miklós Pannonhalmán töltött négy napot a Szent Márton hét keretén belül. Közösségi oldalán többek között ez áll: „Kétszeres Fonogram-díjas, Budai-díjas zeneszerző, előadóművész, a Both Miklós Folkside, valamint a Napra együttes éneke, gitárosa és zeneszerzője. A Rendhagyó Prímástalálkozó állandó szólistája. Az etno-rock vagy világzene műfajában mozgó együttesek stílusára Jimi Hendrix, Bartók Béla, az erdélyi népzene és a fővárosi cigányzene is hatott. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, esztétika-kommunikáció szakon tanult. Önállóan tanult meg gitározni.” Igen, nem csalás, nem ámtás, egy ilyen kaliberű zenész vállalta Hartyánci Jenő közbenjárására azt a nem mindennapi feladatot, hogy a Szent Márton hét témájához igazodva felkeres menekülttáborban várakozó bevándorlókat, akik alkalmasak lennének rá, hogy a gimnázium zenélni tudó diákjaival valami közöset alkossanak. Hogy a vállalásból egy koncert is legyen Pannonhalmán, a próbákkal együtt három nap állt rendelkezésre.

A csoda megszületett! De hogyan is?

Erről kérdeztem Both Miklóst az előadás előtti percekben, mielőtt a zenészek hangolgatták hangszereiket, és már épült a Dísztermünkben (régi tornaterem) a vetítővászon előtti színpad. A művész miközben áthúrozta korallpiros Fender gitárját, minden kérdésünkre készségesen válaszolt.

Mi jelentette számodra a legnagyobb nehézséget a felkészülés során?

Nem is nehézségnek mondanám, inkább úgy fogalmaznék,

hogy számomra is új élmény volt látni a bicskei menekülttábor (négy-öt alkalommal voltam Bicskén Budapestről). Ott van több száz ember, bent ülnek szobáikban. Én pedig végig kopogtattam az ajtóikon, bementem és mosolyogva kérdezgettem, hogy van-e köztük olyan, aki zenél vagy énekelni szokott. Minden alkalommal igyekeztem elmagyarázni, hogy nem vagyok őrült.

Érdekes volt látni azt a rácsodálkozást az arcukon, amit aztán a projekt ismertetése során tanúsítottak.

Meglátásod szerint hogy reagáltak a pannonthalmi fiúk a feladatra?

A fiatalok nyitottsága mindenképpen példaértékű. Meglepően kulturáltan, előítéletektől mentesen, türelmesen fogadták a mindenféle előképzettség nélküli nigériai és szíriai énekeseket. Ők egyébként a hangképzésük miatt is az európai hang megszólalásától eltérően, valahogy torokból, és bizony néha ütemet tévesztve, ösztönből adják elő dalaikat.

Végignézttem a próbákat. Magát a workshopot hatalmas érdeklődéssel figyelték a diákok is. Fantasztikus volt látni és hallani, hogy szinte hangról hangra, aprólékosan, angolul és magyarul is minden egyes hangszer tulajdonosával külön-külön elbeszélgetve, hogyan épült fel egy-egy nóta.

A legelső feladat az volt, hogy esténként meghallgattam a vendégek dalait, amire aztán igyekeztem zenét komponálni. Sokszor próba közben jött az ihlet, miután többször is elénekeltettem velük a dalt. Aztán a fiúkat ennek megfelelően

igyekeztem instruálni. Látszik, hogy itt komoly zeneoktatás folyik, mert a fiaiok egyrésztől nagyon nyitottak, másrésztől pedig nagyon gyorsan vették az instrukciókat. Hamar elmúlt a kezdeti félelmem, hogy esetleg (ami egyébként jellemző egy tinédzser közegre) első körben mindent cinikusan fogadnak, hiszen ki is nevezhetnék volna ezeket az embereket, ha netán például hamisan énekelnek. Örömmel éreztem, hogy ehelyett nagyon-nagyon jó energia, egy igazán jó atmoszféra alakult ki a teremben. Ez jelentősen megkönnyítette a munkámat.

Hasonló munkád már volt. Ahhoz képest itt mennyivel voltak mások az elvárásaid a menekült énekesek, zenészek kiválasztása kapcsán?

Jelen esetben egészen másak voltak az elvárásaim. Itt már elég volt az, ha valaki azt mondta magáról, hogy énekel. Ott viszont nagyon tehetséges fiatalokat kerestem, akik

Életünk

különbéle alkalmakkor zenélnek saját hangszerükkel elszegényedett falvak, kisebb-nagyobb települések eldugott zugaiban. Több mint tízezer kilométer tehetségkereső országjárás után – ahogy Bartók Béla tette volna – megszületett a Palimo Story című album.

Most viszont sokszor azt

sem lehetett tudni, egy-egy szakaszt hány alkalommal és milyen hangnemben énekelnek el. A mi feladatunk volt lekövetni a változásokat.

Van-e zenei példaképed?

Általában nem beszélhetek szó szerinti példaképről. Ha mégis mondanom kéne valakit, akkor Dresch Mihályt mondanám.

Ő is fellépett már zenekarával Pannonhalmán azzal a Lukács Miklós cimbalomművésszel, aki többek között egyik jelenlegi zenekarod, a Folkside zenésze is.

Igen, hallottam erről, megtisztelő, hogy ugyanezen a helyszínen engem is vendégül lát az iskola.

Az igazság az, hogy mi érezzük magunkat megtisztelve. A fiúk nevében is köszönöm az interjút és azt a fantasztikus élményt, amit a próbákon megélhettek.

A beszélgetés folyamán meglepődve tudtam meg, hogy Miklós gitárzenét szinte sohasem hallgat: nem szeretné, ha befolyásolná elképzeléseiben. Öröm volt hallanom azt is, hogy gyermekkorában szívesen hallgatta az AC/DC, Jimi Hendrix vagy John McLaughlin muzsikáját. Fiatalon, mielőtt saját zenekart (Napra) alapított, örömmel csatlakozott a Cziránku Sándor fémjelezte Barbaro etno-rock csoportosuláshoz. Zenei tehetségét nagyszüleitől örökölhette, hiszen nagymamája zongoraművész, nagypapája pedig kántor volt. A végeredményt, akik ott voltunk, láthattuk, hallhattuk. Pár felnőtt zenésszel kiegészülve öt gitár, egy dob, két basszusgitár, egy négytagú fúvós szekció, két orgona, egy ütős, három vendég énekes és persze Both Miklós varázsolt nekünk a Szent Márton hét zárásaként. Ismét bebizonyosodott, a zenében nincsenek határok.

Ha az egész hét egy karácsonyfa, akkor a felállva ünneplő közönség által kétszer is visszatapsolt három szám a csúcspdíz lehetett a fa tetején.

Pogány Péter, prefektus

Fejlődési pályán

Tetőtéri felújítás

Befejeződött a gimnázium energiahatékonysági beruházása, melynek során a tetőtér jelentősen megújult.

Korábban a tetőtér fenntartása jelentős energiavesztéssel és magas költségekkel járt, mert a tetőszerkezet szigetelése, fűtésrendszere és nyílászárói elavultak. Az Európai Unió és Magyarország Kormánya az „Energiahatékonyság növelése a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban” című, KEOP-5.5.0/A/12-2013-0125 jelű projektet több, mint 74 millió forint támogatásban részesítette az Új Széchenyi Terv Környezet és Energia Operatív Program keretében, amelyhez a Főapátság és a Gimnázium mintegy 25 millió forint önrésszel járult hozzá.

A fejlesztés keretében megvalósult a tetőtér belső hőszigetelése, a tetőablakok cseréje, és épületfelügyelt helyiségenkénti hőmérséklet szabályozást alakítottunk ki. A projekt keretében az épület egészében lecseréltük az elavult fényforrásokat alacsony energiafelvételű LED fényforrásokra.

A korszerűsítés révén mérséklődik az épület fenntartási költsége, valamint csökken a fajlagos energiafelhasználás: az intézmény által kibocsátott üvegházhatású gázemisszió évente 47,830 CO₂ekv tonnával, míg az energiahatékonyság növelés révén megtakarított éves elsődleges energiahordozó felhasználása 607,570 GJ-al fog mérséklődni.

A Főapátság és a Gimnázium ezzel a projekttel is hitet tett a fenntartható fejlődés és a környezettudatos működés mellett, amelynek fontosságát reményeink szerint diákjaink is meglátják.

Pálffy-Józsa Kristóf, műszaki vezető

Lege

A liturgia és a természet gyógyító ereje

Anselm Grün-Susanne Türtscher: A természet gyógyító ereje, Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2014

Isten egyrészt a Szentíráson és az egyházi év ünnepei által szól hozzánk, másrészt jelen van a természet, a gyógyító természet bölcsességében is. A természet rendje és egyéni életünk is a keletkezés és elmúlás állandó körforgása. Az egyházi év az ünnepein át végigvezet bennünket kiteljesedésünk állomásain, végső soron lelkünk belső útján. Tanuljuk a növekedést, a virágzást, a gyümölcserlelést és az elengedést. Az évszakok életünkre vonatkozó szimbólumok. Isten minden egyes növény által is szól hozzánk, mert ezeket Lelke és teremő szeretete hatja át. Tisztánlátásunk és éber odafigyelésünk segít abban, hogy a gyógynövényeken keresztül megértsük Isten szavát. Ha a hittel teli lélekkel tekintünk a gyógynövényekre, felfedezhetjük Istenhez vezető utunk titkát, Isten szeretetének titkát, amellyel a növények gyógyító erejében találkozunk.

A könyv célja, hogy segítsen újra felfedeznünk a természet gyógyító hatását és a természetet, mint a bölcsesség forrását. Az egyházi év az év során bevezet minket Jézus életének fontos állomásaiba, halálának és feltámadásának titkába. Jézus életútján és a természet körforgásának útján keresztül az emberi lét nagy témái rajzolódnak elénk: az elfogadás és az elengedés, a növekedés és a halál, a keletkezés és az elmúlás, a virágzás és a hervadás.

A szerzőpáros törekszik arra, hogy a természetben rejlő bölcsességre a teológia és az egyházi év liturgiájának részeként tekintsünk. Rávilágít arra, hogy a gyógynövényeket és a szimbolikus növényeket az egyházi év egyes ünnepeivel összefüggésben szemléljük. A korai egyház bölcsességére vall, hogy felkarolta más vallások hagyományait és a mítoszokkal kapcsolatos tudást, és megnyitotta ezeket a hagyományokat és mítoszokat Krisztus felé. Ezáltal számos mítoszt, rituálét, szokássá vált gyakorlatot a keresztény hagyomány fényében szemlélünk.

A könyv az egyházi év nagy ünnepeköréi mellett Gyümölcsozó Boldogasszony, Keresztelő Szent János, Mária menyemenetele, Mária ünnepek, Szent Mihály-nap, Mindenszentek, Katalin-nap ünnepét helyezi nagytó alá, és szemléli négy lépésben: először a soron következő ünnep teológiai értelmét járja körbe, és arra a kérdésre keresi a választ, hogy mit mond a liturgia az ünnep tartalmáról és titkáról. A második lépésben bevonja a mítoszokat, amelyeket más kultúrák elbeszéléseiben találunk az ünneppel kapcsolatban. A harmadik lépésben olyan gyógynövényekről és szimbolikus növényekről olvashatunk, amelyek a múltban összekapcsolódtak ezekkel az ünnepekkel. A negyedik lépés inspirálni szeretné az olvasót, hogy maga végezzen el olyan szertartásokat, amelyekkel a jeles napokat megünnepelelheti. Ezekkel a szertartásokkal kereshetjük annak módját, hogy a gyógyító hatást kifejtse ránk. Ily módon a javasolt szertartások arra indíthatnak minket, hogy az ünnep titkát átültessük a saját életünkbe. A könyv nem kívánja farmakológiai szempontból vizsgálni az egyes gyógynövények gyógyhatását és azok felhasználását, sokkal inkább a mítosz, a hagyomány, a rituálé, a szimbólumok oldaláról világít rájuk. Ezáltal könnyen találunk egy-egy ünnepkörhöz kapcsolódó olyan (gyógy)növényt, amely akár mérgező anyagot is tartalmaz, és napjainkra gyógyító hatása tudományosan ártértekelődött, de a hagyomány és a szimbólum tekintetében jelentőséggel bírnak. Így például a karácsonyi ünnepkörhöz tartozó borostyán ugyan mérgező és gyógyító hatású növény is, mégis valami lényegest ismerünk meg általa a karácsony titkából. A borostyán a természettel ellentétes életritmusban akkor kezd el virágozni, amikor a természet elalszik. Karácsonykor hozza terméseit. A borostyán a tél növénye, az erdő sötétjében növekszik és a fény felé törekszik.

A szerzők arra inspirálják az olvasót, hogy Krisztus megváltó titkát a természet tükrében kezdje el értelmezni, és új módon tekintsen a természetre, a növényekre, amelyeket végső soron Isten Lelke hat át. Jézus Krisztussal találkozunk az Igében, emberi életének eseményeiben, a szentségekben, a meditáció csendjében, emberi kapcsolatainkban és mindenekelőtt a természettel való érintkezésünkben. Aki igent mond Istennek, az igent mond a virágzásra és a hervadásra, a Jézus általi gyógyulásra és szabadulásra az egyházi év ünnepei és a növények gyógyító ereje által, amelyeket Isten ajándékozott nekünk gyógyulásunk és megváltásunk érdekében.

